

FEJÉR MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ 2030

Területi Hatásvizsgálat és Környezeti értékelés felülvizsgálata

A felülvizsgálatot készítette a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda, a TOP-1.5.1-20-2020-00010 azonosítószámú, „A 2021-2027 tervezési időszak stratégiai szintű előkészítése Fejér megyében” c. projekt keretében

Tervezők:

HÉTFA Elemző Központ részéről:

Gál Lajos természetvédelmi és tájvédelmi szakértő (Sz-064/2011.)
Nagy Árpád

Fejér Megyei Önkormányzat részéről:

Hajnalné Dr. Szecsődi Zsuzsanna Balsay István
Nagy Ivett

Kígyóssy Gábor

2020. MÁRCIUS 11.

Tartalomjegyzék

1. A Területi Hatásvizsgálat és Környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése.....	3
1.1 Előzmények.....	3
1.2 A tervezés folyamat más részeihez való kapcsolódás.....	3
1.3 A területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés során tett javaslatok hatása a program alakulására.....	5
1.4 A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembe vétele, az indokok összefoglalása	6
1.5 A területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés készítése során felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek, az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok	8
2. A koncepció rövid ismertetése	9
2.1 A koncepció céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése	9
2.2 A koncepció összefüggése más releváns koncepciókkal, illetve programokkal.....	13
3. A koncepció megvalósítása környezeti-, társadalmi- és gazdasági hatásainak, következményeinek feltárása.....	15
3.1 A koncepció céljainak összevetése a releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal.....	15
3.2 A környezet- és természetvédelmi célok és szempontok megjelenítése, illetve figyelembe vétele a koncepcióban)	28
3.3 A koncepció céljainak egymás közti, illetve a releváns koncepciók, illetve programok céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból.....	29
3.4 A jelenlegi környezeti-, társadalmi- és gazdasági helyzet releváns, a koncepcióval összefüggésben lévő elemeinek ismertetése	31
3.5. A koncepció megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása	39
3.6. A koncepció megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése.....	41
Komplex társadalmi-gazdasági-környezeti hatások.....	55
3.7. A környezeti-, társadalmi és gazdasági következmények alapján a koncepció értékelése	66
4. A koncepció megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre, valamint a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a koncepcióban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.....	70
5. Javaslat olyan környezeti, társadalmi és gazdasági szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a koncepció által befolyásolt más dokumentumban figyelembe kell venni	73
6. A koncepció megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a koncepció szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.....	77
7. Közérthető összefoglaló	81

1. A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

1.1 ELŐZMÉNYEK

A Fejér Megyei Önkormányzat 2020. novemberben bízta meg a HÉTFA Elemző Központot a 2021–2027 közötti uniós programozási időszakhoz kapcsolódóan Fejér megye Területfejlesztési Konceptiójának felülvizsgálatára, valamint az ezen módosításra épülő, Fejér Megyei Területfejlesztési Program elkészítésére. A feladat érinti a Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltáró, helyzetértékelő dokumentumainak aktualizálását a területfejlesztési koncepció előkészítő fázisaként, valamint a területfejlesztési koncepció (javaslattevő fázis) felülvizsgálatát és módosítását.

A koncepció felülvizsgálatának célja, hogy Fejér megye társadalmi, gazdasági és környezeti folyamataiból, állapotából és erőforrásaiból kiindulva hosszú távú jövőképet jelöljön ki, és annak eléréséhez a 2021-2027 EU-s programozási időszakra célrendszert határozzon meg.

A feladat formai- és tartalmi kereteit a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet határozza meg.

A tervezés alapját a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft. Területi Információszolgáltatási és Tervezési Igazgatósága által 2012-ben készített és a Fejér megyei közgyűlés 129/2012. (XI.29.) határozatával elfogadott „Fejér megye területfejlesztési koncepciójának Feltáró-értékelő vizsgálata”, valamint a 2014-ben készített Fejér megye területfejlesztési koncepciója képezi.

Jelen munka célja a felülvizsgált koncepció területi hatásvizsgálata, integráltan tartalmazva a koncepcióra a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft. Területi Információszolgáltatási és Tervezési Igazgatósága által 2014-ben készített Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelésének felülvizsgálatát az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005.(I.11.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően. A feladat során a jelen munkával párhuzamosan készülő Fejér megye Területfejlesztési Konceptiójának felülvizsgálati dokumentációját szükséges alapul venni.

1.2 A TERVEZÉS FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS

Tekintettel a Fejér Megyei Önkormányzat által megrendelt tervezési feladat komplexitására, valamint a tervezésre rendelkezésre álló idő korlátosságára, az egyes részdokumentumok egymásra épülése, az egyes tervezési részfolyamatok vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő módon történő integrációja csak szoros iterációval, a tervezésbe bevont szereplők közti folyamatos egyeztetés mellett összehangolt ütemezéssel végezhető.

Kiemelten kezelendő külső körülmény, hogy a 2021-2027-es európai uniós forrásokból finanszírozott fejlesztési ciklus tervezése a megye területfejlesztési koncepció készítésével párhuzamosan jelenleg is zajlik. Így nehézséget okozhat az operatív programok tartalmát esetlegesen érintő fajsúlyosabb változások nyomán követése, a területfejlesztési tervek – bár elsősorban nem a koncepciót érintően, hanem majd a területfejlesztési programra vonatkozóan

annak – tartalmára is kiható esetleges módosítások pontos, határidőre történő átvezetése, amely befolyásolhatja a jelen környezeti értékelés felülvizsgálat egyes tartalmi elemeit is.

A tervezési folyamat ütemezése során kiemelten szükséges kezelni, hogy a 218/2009 Korm. rendelet rögzíti a területfejlesztési tervek egyeztetési rendjét. A megyei területfejlesztési koncepciót véleményezésre meg kell küldeni a rendelet 10. melléklet 1. és 2., 6-8., 10. és 13. pontjában meghatározott szervezeteknek, továbbá a szomszédos megyei önkormányzatoknak. A területfejlesztési tervek egyeztetése során tett véleményeket, társadalmi észrevételeket - a tervezői válaszokkal kiegészítve - a dokumentációhoz kell csatolni. A környezeti értékelés felülvizsgálatát a folyamatba épített tervezés elveit követve úgy kell ütemezni, hogy annak társadalmasításra kerülő változata már tartalmazza a koncepcióban az ahhoz megfogalmazott vélemények, észrevételek alapján tett esetleges kiegészítéseket, pontosításokat, és a környezeti hatások vizsgálata ezek figyelembevételével kerüljön véglegesítésre.

A koncepció felülvizsgálat és a kapcsolódó környezeti vizsgálat összehangolását biztosító tervezett ütemezés:

Koncepció felülvizsgálat részfeladatai	Tervezett határidő	Környezeti értékelés felülvizsgálat részfeladatai	Tervezett határidő
		A környezeti értékelés tematikájának szakhatósági véleményezést követő véglegesítése	2020.12.07.
Helyzetfeltáró-értékelő vizsgálat egyeztetési változat	2020.12.14.		
Célrendszer javaslattevő anyaga, valamint a koncepció egyeztetési anyagának elkészítése	2020.12.22.	Környezeti hatásvizsgálat kidolgozása az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet előírásai és a jóváhagyott tematika szerint	2020.12.22.
		A környezeti értékelés egyeztetésre való megküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek.	2021.01.19.
A megyei területfejlesztési koncepciót véleményezése a 218/2009 Korm. rendelet szerint	2021.02.19.		

A beérkezett vélemények feldolgozása, az észrevételek átvezetése, a véglegesített, a környezeti vizsgálat alapjául szolgáló koncepció elkészítése.	2021.március közepe	Beérkezett vélemények feldolgozása, tervezői válaszok,	2021.március közepe
		A felülvizsgált környezeti értékelés véglegesítése a környezeti vizsgálat alapjául szolgáló véleményezett koncepció figyelembevételével.	2021.március közepe
A felülvizsgált Fejér megyei területfejlesztési koncepció környezeti értékelésnek megfelelő átdolgozása	2021.március vége	A felülvizsgált környezeti értékelés nyilvánosságra hozatala	2021.március vége

1.3 A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A PROGRAM ALAKULÁSÁRA

A Fejér megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálata során a térséget érintő ágazati koncepciók, országos szakpolitikai stratégiai dokumentumok mellett kiemelt figyelmet fordítottak a készítők Fejér megye 2018-ban elfogadott klímastratégiájára, az abban rögzített mitigációs és adaptációs célokhoz való illeszkedés biztosítására. Mind a koncepció helyzetértékelő-, mind a javaslattevő munkarésze súlyának megfelelően kezeli a megye klímaváltozáshoz kapcsolódó veszélyeztetettségét, klíma sérülékenységét.

A fentiek mellett, a tervezési folyamatban a társadalmasítás során bevont természet- és környezetvédelmi szakmai szervezetek, hatóságok köre is garanciát jelent a koncepció célrendszere és fejlesztési irányai környezeti-, fenntarthatósági szempontú megfelelőségének biztosítására. E garanciák mellett a felülvizsgált Fejér megyei területfejlesztési koncepció környezeti értékelés eredményeinek megfelelő átdolgozása hosszú távon biztosítani tudja a megye környezeti szempontból fenntartható, a klímakockázatokra hatékonyan reagálni képes komplex fejlesztési irányok mentén megvalósuló fejlődését.

A Területi Hatásvizsgálat véleményezésébe a fentiekén túl a 218/2009 (X.6.) Korm. rendeletben megnevezett véleményezésre jogosultak is bevonásra kerültek.

A Környezeti Értékelés felülvizsgálat egyeztetése során a véleményező környezet védelméért felelős szervezetektől érkezett észrevételekkel kiegészített környezeti értékelés ajánlásainak figyelembevétele jogszabályi előírások alapján kötelező a koncepció felülvizsgálata során, így az ott tett javaslatok befolyásolhatják a koncepció irányait, amelyek a megyei stratégiai és operatív szintű tervdokumentumainak alapját képezik, így végső soron kihatással vannak a megye fejlesztési projektjeinek, beruházásainak tervezése során a környezeti szempontok fokozott érvényesítésére.

1.4 A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐ SZERVEK ÉS AZ ÉRINTETT NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBE VÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet 7. § (1) bekezdése alapján a környezeti értékelés konkrét tartalmának és részletezettségének megállapításához a Fejér Megyei Közgyűlés elnöke levélben megkérte a környezet védelméért felelős szervek (a Korm. rendelet 3. melléklete szerint), ennek sorában a megye települési önkormányzatainak szakmai véleményét, melyhez megküldte az előzetesen javasolt tematikát.

A bevonásra került érintett szakhatóságok:

- A Korm. rendelet 3. mellékletének II.1./a) b) c) valamint II.2./b) d) e) pontja alapján a Fejér Megyei Kormányhivatal,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./c) pontja alapján a Pest Megyei Kormányhivatal,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./f) pontja alapján a Veszprém Megyei Kormányhivatal,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./g) h) pontja alapján Budapest Főváros Kormányhivatala,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.1./b) pontja alapján a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, valamint a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./i) pontja alapján az országos tisztifőorvos (Nemzeti Népegészségügyi Központ),
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.1./d) valamint II.2./j) pontja alapján a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság,
- a Korm. rendelet 3. mellékletének II.2./a) pontja alapján Fejér megye helyi önkormányzatainak jegyzői.

A környezeti értékelés javasolt tematikájának (a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet alapján) nyilvánosságra hozása a Fejér megyei Önkormányzat weboldalán megtörtént.

A Területi Hatásvizsgálat véleményezésébe a fentiekén túl a 218/2009 (X.6.) Korm. rendeletben megnevezett véleményezésre jogosultak is bevonásra kerültek.

A felkért szervezetek által megküldött válaszok figyelembe vételével véglegesítésre került a környezeti értékelés felülvizsgálat tematikája. A beérkezett vélemények nem eredményezték a kiküldött tematika módosítását, csak a környezeti értékelés kidolgozása során beépíthető észrevételeket foglalmaztak meg. A környezeti értékelésre vonatkozó végleges tematika:

1. Környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1 Előzmények

1.2 A tervezés folyamat más részeihez való kapcsolódás

1.3 A környezeti értékelés során tett javaslatok hatása a program alakulására

1.4 A környezet védelméért felelő szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembe vétele, az indokok összefoglalása

1.5 A környezeti értékelés készítése során felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek, az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok

2. A koncepció rövid ismertetése

2.1 A koncepció céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése

2.2 A koncepció összefüggése más releváns koncepciókkal, illetve programokkal

3. A koncepció megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1 A koncepció céljainak összevetése a releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal

3.2 A környezet- és természetvédelmi célok és szempontok megjelenítése, illetve figyelembe vétele a koncepcióban)

3.3 A koncepció céljainak egymás közti, illetve a releváns koncepciók, illetve programok céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból

3.4 A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a koncepcióval összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

3.5. A koncepció megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

3.6. A koncepció megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

3.7. A környezeti következmények alapján a koncepció értékelése

4. A koncepció megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a koncepcióban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre

5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a koncepció által befolyásolt más dokumentumban figyelembe kell venni

6. A koncepció megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a koncepció szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre

7. Közérthető összefoglaló

Az elfogadott tematika alapján elkészült környezeti értékelés egyeztetési dokumentációja véleményezésre került a jogszabályban előírt módon az érintett szakhatóságok által, valamint a Fejér megyei Önkormányzat honlapján közzétételre került a Fejér megyei Területfejlesztési Koncepció felülvizsgálatát és a Környezeti értékelést tartalmazó dokumentáció.

1.5 A TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI, NEHÉZSÉGEK, AZ ELŐREJELZÉSEK ÉRVÉNYESSEGI HATÁRAI, A FELMERÜLT BIZONYTALANSÁGOK

A környezeti értékelés készítése elsősorban dokumentum alapú elemzésre épül. Két fő szekunder adatforrásra támaszkodik: egyrészt a jelen tervezési folyamat részeként elkészült Fejér megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálati dokumentációja, annak is különösen a helyzet feltáró és –értékelő munkarészeiben felhasznált adatok és elemzések eredményeire. A másik fő adatforrás – tekintettel a jelen feladat felülvizsgálati jellegére - a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft. Területi Információs Szolgáltatási és Tervezési Igazgatósága által 2014-ben készített Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelésének dokumentációja.

A dokumentum alapú összehasonlító elemzés, változáskövetés módszerének fő nehézségét a bázisdokumentumként tekinthető Fejér megye területfejlesztési koncepció környezeti értékelés dokumentáció készítésének ideje (2014) óta eltelt időszakban az országos szakpolitikákban és a releváns területi tervekben felülvizsgálat, megújítás miatt bekövetkezett adatfrissülések és súlypontváltozások következetes átvezetése mind a megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálati dokumentációjában, mind az azt a vizsgálat tárgyaként elemző környezeti értékelés felülvizsgálat során. Különösen körültekintést igényel a globális éghajlatváltozás jelentette problémákra reagáló klímastratégiák, így különösen a Fejér megyei klímastratégia cél- és eszközrendszerének adaptációja és integrációja jelentette súlypontváltozások, új célterületek kijelölése a fejlesztési koncepciót érintően.

Bizonytalansági tényezőként szükséges ugyanakkor tekinteni a 2020 év tavaszán hazánkban is megjelent COVID-19 járvány okozta, egyelőre megjósolhatatlan kimenetelű gazdasági- és társadalmi folyamatok lehetséges hatásait a megyei területfejlesztési koncepció céljainak és szakmai tartalmának megvalósíthatósága tekintetében.

2. A KONCEPCIÓ RÖVID ISMERTETÉSE

2.1 A KONCEPCIÓ CÉLJAINAK, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE

Fejér megye területfejlesztési koncepciója két fő munkarészből áll, a részletes helyzetfeltáró vizsgálatokon alapuló helyzetértékelésből, valamint a célokat és beavatkozási irányokat kijelölő javaslattevő fázisból. A térség belső adottságainak (erősség, gyengeség) és a területfejlesztési irányok kijelölését befolyásoló külső tényezők (lehetőség, veszély) meghatározására SWOT elemzés keretében került sor. A koncepció felülvizsgálata során a korábbi területfejlesztési koncepcióhoz készült helyzetértékelés aktualizálására került sor a frissített helyzetfeltárás, valamint a Fejér megyei önkormányzat hivatala szakembereivel történt egyeztetések alapján.

A SWOT elemzés legfontosabb megállapításai az alábbiakban foglalhatóak össze:

Az **erősségek** tekintetében kiemelkedő a kedvező geopolitikai helyzetének a megye és meghatározó városainak **erőtéljes térségszervező, térségfejlesztő képessége**, amely megmutatkozik a fejlettségi zónák kialakulásában és a térségeikre gyakorolt kedvező hatásában, nagyszámú fejlesztési programjaikban. Ezek közül kiemelkedik Székesfehérvár-Mór és Dunaújváros várostérsége, vonzáskörzete, a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség (Dunaföldvár központtal), Budapest környéki turisztikai desztináció (Velencei-tó, Vértes és a Váli-völgy a Pannónia Szíve térségével együtt), és a jelenleg hátrányos helyzetű Dél-Fejér és Észak-Tolna „Mezőföld felzárkóztatásáért” fejlesztési terület, valamint az Iváncsa térségben kialakuló kiemelt vállalkozási övezet. A fenteknek is köszönhetően jelentős Fejér megyének a Közép-dunántúli régió regionális folyamataiban való szerepe, erős a Közép-magyarországi régióval, Tolna megyével és Somogy megyével a megye határon túlnyúló a programokban való együttműködés. Fejér megye **kiváló versenyképességi mutatókkal rendelkezik, gazdasága** a magyarországi GDP-ből való részesedése, a makrogazdasági szerkezethez való illeszkedése, a gazdaság duális szerkezete, a nemzetközi gazdasági folyamatokban való részvétele, a hazai tulajdonú vállalatok részaránya **meghatározó a nemzetgazdaság egészét tekintve**. Országos szinten is **kiemelkedő gazdasági szerepű megyei jogú városokkal rendelkezik**: Dunaújváros, melynek kedvező gazdasági hatása érezhető Tolna és Bács-Kiskun megyékben is (kohászati, könnyűipari és logisztikai), Székesfehérvár, amelynek kiemelkedő történelmi múltja és jelen gazdasági ereje egész Közép-Dunántúltra kiterjed (közigazgatási központ, elektronikai, logisztikai, valamint kulturális vonatkozásban). Fejér megye **kedvező közlekedés-földrajzi elhelyezkedése** is meghatározó az erősségek sorában. A meglevő M6 és M7, valamint a kisebb szakasszal érintett M1 autópályák mellett a korábbi sugaras közúti közlekedési hálózat feloldására elindult gyorsforgalmi úthálózati elemek, úgymint az M8 és a 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 63. sz. főút megvalósítása. Szintén dinamizálódó hatás várható a Bicske-Mány térségben az M100 gyorsforgalmi út következtében. A fentiek mellett a megyét érintően kivitelezés előtt állnak a TENT vasúti és regionális, intermodális közlekedés, a tisztaüzemű városi és elővárosi közösségi közlekedés, az európai hálózatba tartozó gyorsvasút fejlesztése, továbbá az EuroVelo és más (pl. Budapest-Balaton) kerékpáros létesítmények fejlesztése.

Környezeti szempontból a megye erősségei közt kiemelendő a Séd-Nádor-Gaja rendszer, a Sió a Váli-víz és a Szent László-patak által kialakított megyei szintű vízfolyás-hálózaton megvalósult, ill. folyamatban levő rehabilitációs projektek - a Víz Keretirányelvnek megfelelően - a vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérését, a bel- és csapadékvízzel, mint vízkészlettel való gazdálkodás fejlesztését és a vizek kártételei elleni védelem szintjének növelését szolgálják. A Velencei-tó és víztározói, a kibővített Fehérvárcsurgói tározó- a Séd-Nádor-Gaja rendszer halastavai és tározói által biztosított jó minőségű öntözésre alkalmas tározók állapota. Ökoturisztikai adottságok közül kiemelhető a megye **gazdag természeti öröksége**, jelentősek az

összefüggő erdőterületek, védett természeti és tájképi értékek. Több élőhely védelmi program is megvalósult a megyében, ill. folyamatban van (Velencei-tó, Séd-Nádor-Gaja rendszer, Sóstó). A **megújuló energiatermelés** számára kedvező természeti adottságok (biomassza, napenergia) jellemzőek. Fejér megye **gazdag ivóvíz-kinccsel rendelkezik**, amely a **Dunántúli-középhegység** karsztvíz rehabilitációval nagymértékben bővíthető.

Bár Fejér megye gazdasága országos szinten is meghatározó jelentőségű, a **gyengeségek** (bár jelen dokumentum készítése időszakában inkább még csak a veszélyek) körében kiemelkedő jelentőséggel bírnak a **globális klímaváltozás** már hazánkban is érezhető **káros hatásai** által okozott és további várható negatív gazdasági- és társadalmi hatások, valamint a 2020. tavasza óta hazánkat is sújtó, de a teljes világgazdaságra kihatással bíró **COVID-19 pandémia** az azokra való felkészültség hiánya, ill. az alkalmazkodóképesség alacsony foka. A világjárvány és a globális felmelegedés következtében megkívánt környezetvédelmi előírások hatására átalakuló gépjármű és gépjármű alkatrész gyártó ipar lassú reagálása, időszakos leállása és piacvesztése jellemző. Mindemelllett a digitalizáció és automatizálás, **technológiaváltás lassú térnyerése** miatt Fejér megye GDP részesedése visszaesett, a regionális összehasonlításban. A megye déli részén az elmúlt tervezési időszak beavatkozásai ellenére a kiterjedt társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, infrastrukturális szempontból **hátrányos helyzetű periférikus térségek** találhatóak (Dél-Fejér, Sárbogárdi, Enyingi térség), amelyek halmozottan hátrányos helyzete a szabad vállalkozási zóna kijelölése hatására sem javult. A megyében – részben topográfiai okból – relatíve sok a zsáktelepülés (Gánt-Vérteskozma, Nagyveleg, Bakonykúti, Isztimér, Úrhida, Csósz, Pátka, Besnyő, Gyúró és Csabdi), amelyek közül a Vértes északi és déli települései, illetve Gánt-Vérteskozma és Várgesztes (Komárom-Esztergom megye) közöttiek megőrizhetők a természet és így a turisztika számára. Ugyanakkor Gyúró zsákfalujellege a Vereb-Vál-Gyúró-Etyek új összekötő út megépítésével a közeli jövőben megszűnik. A fentiek is igazolják a megye észak-déli megosztottságát, fennálló strukturális különbségét. A megye **felsőoktatási és innovációs potenciálja** – a magyar egyetemi városokkal összehasonlításban - **visszaszorul**, pozícióvesztés tapasztalható a K+F beruházások tekintetében is. A megye középső és déli területét a mezőgazdaság uralja, így a természeti értékek csak mozaikosan tudtak fennmaradni, az ökológiai hálózat elemei itt sérülékenyek. E területeken meghatározó a monokultúrás, szezonális, alacsony élmunka-igényű mezőgazdaság, amely a káros környezeti hatások mellett a foglalkoztatási helyzetre is negatív hatással van. Gyakoriak a **klímaváltozás hatására fellépő rendkívüli helyzetek**, haváriák, növekvő eróziós felületekkel, jelentős épület- és infrastruktúra károkkal. Nagy **eróziós veszélyeztetettség** (víz- és szél-erózió, lösz falak, szakadó partok) lép fel az intenzíven művelt mezőszéki talajokon. és a Vértes-Velencei hegységvidéken. Egyre gyakoribbak a **vízkezelés-gazdálkodási problémák** (visszatérő, jelentős időszakos vízhiány, dombvidéki vízrendezés hiányosságai, termálkészletek túlterheltsége, vízviszapótlás, belvíz-kezelés, csapadékvíz-elvezetés problémái). A forgalmas **közlekedési folyosók mentén** magas és növekvő tendenciájú a **légszennyezettség**. Az európai átlagot meghaladó **nehézgépjármű és tranzitforgalom növekedés** a közlekedési hálózatfejlesztése ellenére, főként a városok környezetében és csomópontjainál, már a gazdaság és a szolgáltatások működését is hátráltató helyzetű.

A SWOT elemzés keretében feltárt **lehetőségek** nagyban meghatározzák a megye lehetséges fejlesztési irányait. A jelenleg tapasztalható globális gazdasági visszaesés káros hatásainak mérséklésére szükséges lenne kiaknázni a Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét **ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti** innováció orientált, digitális technológiákra épülő K+F, és közlekedési hálózatok nyújtotta **fejlesztési lehetőségeket**,

hatékonyan hasznosítva a regionális, nagytérégi együttműködésekben rejlő potenciált. A **megyeszékhely** pozícióját erősítheti Székesfehérvár hagyományait ápoló, gazdaságföldrajzi helyzeti energiáit kihasználó, a közeli főváros mellett **önálló egészségügyi, kulturális, gazdaság-szervező központtá alakítása**. A gazdasági szerkezet diverzifikálása érdekében a **helyi gazdaság megerősítésére** lehetőséget nyújt a helyi termékek előállításával, rövid ellátási láncokkal, a helyi gazdaság „újrafelfedezésével”, térségi autonómiával kapcsolatos attitűdök erősödése az intézményi szereplők és a lakosság tekintetében. A megye leszakadó déli térsége számára kitörési pontot biztosíthat az agrárfeldolgozó hagyományok felélesztése, versenyképes élelmiszeripari termékek fejlesztése, és a kapcsolódó brand-építés, amely integráns részét képezheti a dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztésének. A megye termőterületeinek a klímaváltozás káros hatásaival (pl. aszály) szemben történő megóvására (pl. Mezőföld) lehetőség nyílik az elérhető legjobb technológiák alkalmazásával való **csapadékvíz-hasznosítással**, az öntözött területek növelésével, a megfelelően tisztított szennyvizek, a szűrkevíz és szennyvíziszap hasznosításával. A szennyvíz agglomerációk összehangolt fejlesztésével és az alternatív szennyvízkezelési technológiák elterjedésével a közcsatornával gazdaságosan el nem látható települések szennyvízkezelése terén további fejlődés érhető el. Fejér megye gazdasági teljesítményének fokozásában és környezeti állapotának javítása terén kiemelkedő jelentősége van/lesz a **körforgásos gazdaság** optimális lehetőségei hasznosításának. A természetes vízmegtartó létesítmények, **csapadékvíz-tározók elterjedése** által csökkenhet a villámárvizek kialakulásának, valamint az aszály kockázata, így javulnak a mezőgazdasági, erdészeti termelési mutatók, kedvezően alakulnak a táji adottságok, bővülnek a vizes élőhelyek, nő a biodiverzitás. (különösen a Velencei-tó és tározói, a Fehérvárcsurgói II. tározó, egyéb tározók és halastavak tekintetében). A napenergia, szélenergia hasznosítási arányának növekedése mellett a **zöld energiák használatának szélesebb körű elterjedését** szolgálja, hogy az energiatermelés és -tárolás, valamint a villamos áram formájában történő továbbítás (intelligens hálózatok) lehetőségei a technológiák fejlődésével a közeljövőben jelentősen javulnak. A fentiek segíthetik az elektromos buszok, elektromos személyautók és egyéb **elektromos járművek elterjedését**, és a töltőállomások számának növekedését, amely által jelentősen javulhat a megyében a levegőminőség, és így a lakosság egészségi állapota.

A külső tényezők közül a lehetséges fejlődési irányokat korlátozó tényezők, **veszélyek** kiemelkedő csoportját jelenti a 2020. tavasza óta hazánkat is sújtó, de a teljes világgazdaságra kihatással bíró **COVID-19 járványhelyzet megjósolhatatlan kimenetelű tovagyűrűző hatásai**. A pesszimista scenárió szerint a több hullámban érkező pandémia a társadalmi, gazdasági és környezeti hatások oly mértékű felerősödését okozhatja, amely az egészségügyi, idős ellátási és szociális, oktatási rendszerek túlterheléséhez vezethet. A fejlesztési források és azok felhasználásának beszűkülése, a **világgazdaság, a piac recessziójából** fakadóan a kulcs iparágak pl. vaskohászat, gépjármű- és alkatrészipar, energetikai rendszerek magyarországi, és különösen a közép-dunántúli térségre való „begyűrűzése” valós veszélyt jelent, amely a beszállítói kapacitások ellehetetlenüléséhez vezethet.

Környezeti szempontból a **globális klímaváltozás lehetséges hatásai** tartoznak az elsődleges veszélyforrások közé. A klímakockázatok adekvát kezelése hiányában a káros természeti hatások olyan mértékű felerősödése várható, amely agrárgazdálkodási, közlekedési, logisztikai alapvető élelmiszerellátási, foglalkoztatási és népegészségügyi szempontból kezelhetetlen feszültségekhez vezethet (árvíz és belvíz veszély, aszály, hóhullámok, kiterjedt fagykár, erdőtűz, invazív károsító fajok (mint pl. a tölgy-csipkésposloska, vagy a bálványfa) elterjedése).

A megye jövőképeinek meghatározása, valamint a **területfejlesztési koncepció célrendszerének** kialakítása a SWOT analízisben összegyűjtött belső tényezők (erőségek, gyengeségek) és külső körülmények (lehetőségek, veszélyek) összegyűjtött elemeire épül. A célrendszer átfogó- és stratégiai célokat, valamint horizontális elveket fogalmaz meg az alábbiak szerint:

Fejér megye **jövőképe: Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése**, egyenrangú nagytárségi együttműködések aktív tagjaként, kiváló termőhelyi adottságainak fenntartásával, a természeti és kulturális örökségének jövőtudatos kezelésével.

Átfogó célok	Stratégiai célok
I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség	1.Helyi identitás és közösségek megerősítése (<i>helyi közösségi programok, (program)turizmus, tömeg- és versenysport, társadalmi befogadás erősítése, közszolgáltatások</i>)
	2.Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése (<i>oktatás: bölcsőde, óvoda, iskola, szakképzés, egészségügy, lakhatási programok</i>)
	3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye (<i>a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás</i>)
II. Élhető megye és települések	4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (<i>települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek</i>)
	5.Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>)
III. Innovatív és fejlődő gazdaság	6.Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye (<i>K+F, digitalizáció, magas hozzáadott értékű ipari tevékenységek – gépipar, hadiipar, a felsőoktatás és a gazdasági tevékenységek összekapcsolása</i>)
	7. Gazdasági környezet fejlesztése (<i>ipari park, turizmus, közszolgáltatások elérhetősége és gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, a nagyvállalatokkal való együttműködés erősítése, a nagyvállalati igényekhez alkalmazkodó település- és közszolgáltatás-fejlesztés (pl. szakképzés)</i>)

A stratégiai célok mellett a központi fekvésű megye sajátos fejlesztési igényű földrajzi területeire három területi cél is meghatározásra került:

T1: Fenntartható városok: a területi fókusz várhatóan Fejér megye megyei jogú városai és járásközpontjai jelentik.

T2: Mezőföld Program (Dél-Fejér): területi fókuszban két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás áll, kiegészülve a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével (Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony). Mezőföld Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlene.

T3: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések.

Fejér megye területfejlesztési koncepciója által megfogalmazott **horizontális elvek**:

- 1) Város – vidék együttműködésének erősítése
- 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése
- 3) Fenntarthatóság, körforgásos gazdaság
- 4) Esélyegyenlőség
- 5) Foglalkoztatás növelése
- 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése

2.2 A KONCEPCIÓ ÖSSZEFÜGGÉSE MÁS RELEVÁNS KONCEPCIÓKKAL, ILLETVE PROGRAMOKKAL

Fejér megye területfejlesztési koncepciójának felülvizsgálatával párhuzamosan, azzal egy időben zajlik a 2021-2027 EU-s programozási időszakra vonatkozó országos szintű koncepcionális szintű, stratégia, illetve operatív programok előkészítése, egyeztetése. Így még a jelen pillanatban is a releváns dokumentumok döntő többsége csak tervezetként érhető el. A fentiek miatt Fejér megye területfejlesztési koncepciójának felülvizsgálatát és annak környezeti értékelését a tervezeti állapotban lévő országos releváns koncepciók célrendszereihez lehetséges illeszteni.

Az Európai Bizottsággal történő egyeztetések megkezdésére, valamint az európai uniós tervezési dokumentumokra vonatkozó partnerségi folyamat elindítására 2020 III. negyedévében került sor az uniós tervezési koordinációért felelős Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) irányítása alatt. A Partnerségi Megállapodás (PM) és az operatív programok első tervezete 2020. novemberre elkészült. A releváns uniós jogszabályok elfogadása (úgy mint CPR, ERFA, ESZA+, ETE és EMVA rendeletek) jelen környezeti értékelés felülvizsgálat készítésének időpontjáig még nem történt meg, így e tekintetben is csak tervezetek állnak rendelkezésre.

Az Európai Unió a 2021-2027-es időszakra öt fő célkitűzést jelölt ki, melyek az alábbiak:

Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül,

Zöldebb, karbonszegény Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe, a körforgásos gazdaság megteremtésébe való befektetéssel,

Jobban összekapcsolt Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal,

Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz, a közszolgáltatások széles köréhez való egyenlő hozzáférés támogatásával,

A polgárokhoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén.

A fenti öt célkitűzés mind szellemiségében, mind konkrét céljaiban tetten érhető Fejér megye területfejlesztési koncepciójában és annak célrendszerében. A Bizottság által megjelölt két legnagyobb támogatási hangsúlyt kapó téma célkitűzései (intelligensebb Európa és zöldebb, karbonszegény Európa) a megyei célrendszerben is hangsúlyos szerepet töltenek be.

A megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálata, aktualizálása a 2021-2027 közötti uniós tervezési időszak fejlesztési dokumentumainak tervezését és (elsősorban a területi operatív program esetében) végrehajtását is támogatja. A koncepció az arra épülő megyei területfejlesztési programmal együtt alapját képezi a 2021-2027 közötti uniós programozási időszak területfejlesztési operatív programjának végrehajtását támogató megyei integrált területi program (ITP) összeállításának. Az operatív programok közül a területi alapú fejlesztéseket magában foglaló Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz hoz (TOP Plusz) a területfejlesztési tervek, így a megyei területfejlesztési koncepció is közvetlenül, míg az ágazati operatív programokhoz közvetetten kapcsolódnak.

A koncepció felülvizsgálata a hatályos OFTK-ban foglaltakat figyelembe véve, tartalmát tekintve azzal összhangban készült.

3. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI-, TÁRSADALMI- ÉS GAZDASÁGI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

3.1 A KONCEPCIÓ CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE A RELEVÁNS NEMZETKÖZI, KÖZÖSSÉGI, ORSZÁGOS VAGY HELYI SZINTEN KITŰZÖTT KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOKKAL

Fejér megye felülvizsgált Területfejlesztési Konceptiójának célrendszere az alábbi táblázatban összefoglaltak szerint kapcsolódik a hatályos **nemzetközi, közösségi környezet- és természetvédelmi célokkal**:

Releváns nemzetközi és környezet- és természetvédelmi célok, egyezmények	Illeszkedés	Fejér megye felülvizsgált területfejlesztési koncepciójával való kapcsolat
Víz Keretirányelv (2000/60/EK „Közösségi cselekvés kereteinek meghatározásáról a vízpolitika területén	+++	'5. stratégiai cél: Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, körforgásos gazdaság megteremtése, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) '6. horizontális cél: A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése
Az EU ökológiai hálózata a NATURA 2000 területek két természetvédelmi irányelv alapján meghatározandó területeit foglalja magában: az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EKG) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természet-megőrzési területeket	+++	5. stratégiai cél: Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, körforgásos gazdaság megteremtése, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>)

<p>Ramsari Egyezmény alá tartozó területek (Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vizes területekről, különösen, mint vízmadarak tartózkodási helyéről)</p>	<p>++</p>	<p>5. stratégiai cél: Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) a releváns térségekre értelmezetten (Velencei-tó térsége, Duna-menti térség, Séd-Nádor-Gaja, és a Sió menti területek, Rétszilas).</p>
<p>Az UNESCO, az ENSZ Nevelésügyi Tudományos és Kulturális Szervezete, 1970-ben „Man and biosphere” (MAB), azaz „Ember és bioszféra” címmel kutatási programot indított a természeti környezet megóvásáért</p>	<p>0</p>	<p>Fejér megyében nincs ilyen terület, így a koncepció célrendszere sem tartalmaz ilyen elemeket.</p>
<p>Az Európa Tanács által elfogadott Európai Táj Egyezmény releváns feladatai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a tájat integrálják a regionális és településfejlesztési politikákba, csakúgy, mint a kultúr-, környezet-, agrár-, társadalom- és gazdaságpolitikákba és minden olyan koncepcióba és stratégiába, amely közvetett, vagy közvetlen hatással van a tájra; • növelik a tájjal kapcsolatos fogékonyság, tudatosság növelés eszközrendszerének kidolgozását minden döntési szinten, a különböző társadalmi csoportok és egyének körében; <p>növelik a lakosság és civil szervezetek részvételét a döntéshozatalban;</p>	<p>+++</p>	<p>A felülvizsgált Fejér megyei területfejlesztési koncepciójának célrendszerében a tájjal, tájgazdálkodással kapcsolatos elvárások integráns módon megjelennek. Ennek megfelelően a koncepció 7 stratégiai célja közül 5 kiemelten foglalkozik a táj problematikájának valamilyen vetületével.</p>
<p>Az Európai Unió 2016-ban elfogadott irányelve – (EU)</p>	<p>++</p>	<p>A felülvizsgált Fejér megyei területfejlesztési koncepciójának</p>

<p>2016/2284 irányelv az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről – írja elő, hogy az egyes tagállamoknak milyen mértékben kell csökkenteni a levegőterhelést. A Magyarország számára előírt kötelezettség teljesítését a 1231/2020. (V.15.) Korm. határozattal kihirdetett Országos Levegőterhelés-csökkentési Program (OLP) végrehajtása biztosítja.</p>		<p>célrendszerében a levegőminőség javításával összefüggő elemek a II. Élhető megye és települések átfogó cél alatt megjelennek. A stratégiai célok közül pedig elsősorban az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) járul hozzá.</p>
<p>UNESCO Világörökség Egyezmény</p>	<p>+++</p>	<p>Fejér megyében világörökségi várományos terület az egykori Duna menti római limes (Ripa Pannonica) maradványa, valamint Sukoró és Füle a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet alapján. A koncepció a megyének ezt az adottságát az 5. stratégiai célban (természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése) említi, valamint a 7. stratégiai cél keretében (gazdasági környezet fejlesztése) helyez rá hangsúlyt a turizmus fejlesztés kapcsán.</p>
<p>Az EU 2021-2027 programozási időszakának tematikus célkitűzései* közötti releváns célok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, kockázat megelőzés és kezelés ösztönzése, - Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való átállás támogatása minden szektorban, - Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság ösztönzése, - Körforgásos gazdaság megteremtése 	<p>+++</p>	<p>Az EU 2021-2027 programozási időszak tematikus célkitűzéseinek teljesüléséhez – az integrált tervezési módszernek köszönhetően - a koncepció stratégiai céljainak mindegyike hozzájárul.</p>
<p>+++ A FMTK hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között</p>		
<p>++ A FMTK tartalmazza, de csak áttételes a kapcsolat</p>		

+ A FMTK említést tesz róla

0 Nincs kapcsolat

*A releváns uniós jogszabályok elfogadása (úgy mint CPR, ERFA, ESZA+, ETE és EMVA rendeletek) jelen környezeti értékelés felülvizsgálat készítésének időpontjáig még nem történt meg, így e tekintetben csak tervezetek állnak rendelkezésre.

Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét 1997 óta a Nemzeti Környezetvédelmi Programok jelentik. Az országos környezet- és természetvédelmi célokat a felülvizsgált megyei koncepció időszakára az Országgyűlés által várhatóan 2021. tavaszán elfogadásra kerülő **5. Nemzeti Környezetvédelmi Program**, mint szakpolitikai stratégia határozza meg. Jelen környezeti értékelés felülvizsgálat készítésének időpontjában a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott, a 2015–2020 közötti időszakra szóló **4. Nemzeti Környezetvédelmi Program van hatályban**, amelynek stratégiai területei és az azokhoz tartozó célkitűzései alapján kerül sor az illeszkedés vizsgálatára.

4. Nemzeti Környezetvédelmi Program stratégiai területei	A stratégiai terület céljai	Illeszkedés	Fejér megye felülvizsgált területfejlesztési koncepciójával való kapcsolat
Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	Levegőminőség javítása	++	<p>A felülvizsgált koncepció alábbi céljai áttételesen foglalkoznak levegőminőség-védelmi kérdésekkel, legfontosabb terület az életminőséget befolyásoló környezeti ártalmak mérése, a mért eredmények nyilvánossága és az abból fakadó intézkedések megtétele és a tájékoztatás.</p> <p>3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye <i>(a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás)</i></p> <p>4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése <i>(települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek)</i></p> <p>A horizontális elvek közül „a klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése”, valamint a „fenntarthatóság” kapcsolódik.</p>
	A zajterhelés csökkentése	++	<p>A felülvizsgált koncepció alábbi céljai áttételesen foglalkoznak levegőminőség-védelmi kérdésekkel, legfontosabb terület az életminőséget befolyásoló környezeti ártalmak mérése, a mért eredmények nyilvánossága és az abból fakadó intézkedések megtétele és a tájékoztatás.</p> <p>3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye <i>(a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás)</i></p> <p>4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése <i>(települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek)</i>.</p> <p>A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.</p>

	Ivóvízminőség és egészség	++	<p>A felülvizsgált koncepció alábbi célja áttételesen foglalkozik ivóvízminőség-védelmi, ivóvízellátási kérdésekkel, a Dunántúli-középhegység Fejér megyei nyúlványainál előtörő karsztvíz „kincset”, értéként kezelve:</p> <p>4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek). A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.</p>
	Szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás	+++	<p>A felülvizsgált koncepció alábbi céljai hangsúlyosan foglalkoznak a szennyvízkezelés kérdéskörével:</p> <p>3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye (a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás)</p> <p>4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek). A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.</p>
	Környezet és egészség	+	<p>Az NKP e célja kiemelten a fürdővizek minőségével, a biológiai allergénekkal és a klímaváltozás emberi egészségre gyakorolt hatásaival foglalkozik. Ilyen aspektusból a koncepció horizontális elvei közül „a klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése”, valamint a „fenntarthatóság kapcsolódik.</p> <p>A koncepció stratégiai célja közül áttételesen a 2. Népeség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése (az egészségügy, lakhatási programok kapcsán) mutat összefüggést.</p>
	Zöldfelületek védelme	+++	<p>A zöldfelületek védelme, a zöldfelületi rendszerek fejlesztése a klímaváltozás káros hatásaival szembeni küzdelem egyik kiemelt területe, és mint ilyen, a felülvizsgált koncepció célrendszerében is kiemelt helyet foglal el. A koncepció horizontális elvei közül „6. a klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése” közvetlenül kapcsolódik,</p>

			<p>de erős illeszkedést mutatható ki a „3. fenntarthatóság” horizontális elv tekintetében is.</p> <p>A felülvizsgált koncepció alábbi céljai hangsúlyosan foglalkoznak a zöldfelület védelem, ill. -fejlesztés kérdéskörével:</p> <p>3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye (<i>a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás</i>)</p> <p>4. Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (<i>települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek</i>)</p> <p>5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>)</p>
	Kémiai biztonság	+	<p>Fejér megye felülvizsgált területfejlesztési koncepciója a kémiai biztonság témakörében tartalmazza az új technológiák megjelenését, ilyenek pl. Székesfehérvár – a folyékony propánbután gáz, az alumínium felületkezelésénél használt savak, a hűtőház ammónia; Dunaújvárosban a keletkező kamragázok és Százhalombatta Fejér megyére gyakorolt (Ercsi, Rácalmás), üzemanyag gyártásból eredő veszélyes anyag hatása. A sürgős óvintézkedések zónáját, a külső védelmi tervet és a felső küszöbértékű üzem meghatározását a jogszabályoknak megfelelően el kell készíteni.</p>
	Nukleáris biztonság, sugáregészségügy	+	<p>Fejér megye felülvizsgált területfejlesztési koncepciója Paks II. tervezése során a sürgős óvintézkedések zónájának esetleges változására hívja fel a figyelmet, amely Kormányzati szintű beavatkozás.</p>
Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata	A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem	+++	<p>A természet- és tájvédelem, a biodiverzitás megőrzése a koncepcióban megjelenik a horizontális elvek között, mint a „3. fenntarthatóság” alapelv egyik fő építőköve.</p> <p>A stratégiai célok közül az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése,</p>

			zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) fókuszál e területre, de a koncepció 7 stratégiai célja közül 5 foglalkozik a táj védelmének valamilyen vetületével.
	Talajok védelme és fenntartható használata	+++	A talajvédelem és a fenntartható mezőgazdaság kérdésköre a megjelenik a koncepció horizontális elvei között, részben a „3. fenntarthatóság” alapelv elemeként, részben pedig a „6. a klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése” alapelv keretében. A stratégiai célrendszer keretében kiemelten kezeli a mezőgazdasági termőterületek és talajok védelmét az 5 Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) stratégiai cél.
	Vizeink védelme és fenntartható használata	+++	A fenntartható vízgazdálkodás a „3. fenntarthatóság” alapelv egyik fő építőköve. A megye termőföldterületeinek a klímaváltozás káros hatásaival (pl. aszály) szemben történő megóvása érdekében a stratégiai célrendszerben is hangsúlyos elemként jelenik meg a fenntartható vízhasználat kérdésköre. Elsődlegesen az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) cél fókuszál a vízgazdálkodás feladataira.
	Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás	+	Az NKP e célja elsősorban a védekezésben érintett szervezetek együttműködésének fejlesztésére, előrejelző rendszerek kialakítására, ill. a természeti és emberi eredetű veszélyekből eredő kockázatok csökkentésére fókuszál. A felülvizsgált megyei koncepcióban kimondottan e területekre irányuló célok nem kerültek megfogalmazásra, de az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság

			fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) stratégiai cél tartalmaz közvetetten kapcsolódó elemeket. A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.
	Környezeti kármentesítés	+	Az NKP-ban e cél keretében megfogalmazott, az Országos Környezeti Kármentesítési Program keretében állami felelősségi körbe tartozó kármentesítési feladatok, valamint a gazdasági társaságok, illetve felszámolás alatt álló gazdasági társaságok felelősségi körébe tartozó feladatok a megyei koncepció célrendszerében közvetlenül nem jelennek meg, de a koncepció helyzetfeltáró- és értékelő munkarésze említést tesz e feladatkörrel. A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.
Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése	Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása	+++	Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság kérdésköre az energiatakarékosság mellett a koncepció „3. fenntarthatóság” alapelveinek legfontosabb eleme. Ennek megfelelően a stratégiai célrendszer számos eleme megfogalmaz a hatékony erőforrás gazdálkodással kapcsolatos elvárásokat. Különösen igaz ez az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, körforgásos gazdaság, hulladékgazdálkodás, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) cél esetében, de az erőforrás hatékony technológiák alkalmazásának igénye megjelenik a 6. Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye (<i>K+F, digitalizáció, magas hozzáadott értékű ipari tevékenységek - gépipar, hadiipar, a felsőoktatás és a gazdasági tevékenységek összekapcsolása</i>) cél esetében is.
	A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése	++	Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javításához kapcsolódó stratégiai célok áttételesen szolgálják a fenntartási költségek és a nagy rendszerektől való függőség csökkentésén

			túl a környezetterhelés csökkentését is. A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.
Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása	-	+++	Az energiatakarékosság és -hatékonyság kérdésköre a koncepció „3. fenntarthatóság” alapelvének legfontosabb eleme. Ennek megfelelően a stratégiai célrendszer számos eleme megfogalmaz az energiatakarékossággal és energiahatékonysággal kapcsolatos elvárásokat. Különösen igaz ez az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>) cél esetében, de épületenergetikai és energiaszolgáltatásbeli vonatkozások megjelennek a 4. épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (<i>települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek</i>) cél kapcsán is.
Hulladékgazdálkodás		+++	A hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése fontos célterülete a koncepciónak, amely elsősorban a „3. fenntarthatóság” alapelv érvényesítésén keresztül biztosított, de megjelenik a 4. épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (<i>települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek</i>) cél keretében is.
Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlat-változás hatásaira		+++	A „6. a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése”, valamint a „fenntarthatóság” horizontális alapelvek hangsúlyosan e problémakörre adandó válaszokra fókuszálnak, míg a stratégia célok közül az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>), valamint elsősorban a közlekedési rendszerek racionalizálásán keresztül a 3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye (<i>a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből</i>

			származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás) és a 7. Gazdasági környezet fejlesztése (ipari park, turizmus, gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, a nagyvállalatokkal való együttműködés erősítése, a nagyvállalati igényekhez alkalmazkodó település- és közszolgáltatás-fejlesztés (pl. szakképzés)) célok is kapcsolódnak.
	Az agrárgazdaság környezeti aspektusai	++	A megye nagyarányú termőföldterületeinek köszönhetően a fenntartható agrárgazdálkodás kiemelt helyen szerepel a koncepció célrendszerében. Főként az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés) cél esetében jelennek meg kapcsolódó elemek, de „3. fenntarthatóság” horizontális alapelv is tükrözi e törekvéseket.
	Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai	+	Mivel Fejér megyében az erdőterületek kiterjedésének jelentősebb arányú növelése csak a kiváló termőképességű mezőgazdasági területek rovására történhetne, így az NKP ezen stratégiai terület cél esetében az illeszkedés elsősorban az erdők ökológiai, biodiverzitási értékének növelése kapcsán biztosítható. Így illeszkedés az 5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés) cél esetében mutatható ki. A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.
	Az ásványkincsekkel való gazdálkodás környezeti szempontjai	+	Az ásványi nyersanyagok kitermelése és hasznosítása során a környezetterhelés csökkentése és a környezeti károk megelőzése a koncepció célrendszerében közvetlenül nem jelenik meg. A koncepció helyzetfeltáró- és értékelő munkarésze azonban említést tesz róla. A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.

	<p>Közlekedés és környezet</p>	<p>+++</p>	<p>A központi fekvésű Fejér megye közúti és vasúti közlekedésében jelentős európai és országos hálózati fejlesztések történnek. Ezek az M8 gyorsforgalmi út és a 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., 63. sz. és 81. sz. főutak kiépítése, amelyek a fővárost és Székesfehérvárt elkerülő belső körgyűrű elemeként is felfoghatóak. Az M1 és M7 autópályák 2x3 sávossá bővítése, főleg az M1 autópálya esetén ~20-25%-os többlet területigénnyel rendelkezik a meglévő területfoglaláson felül. Az M7 autópálya esetén ez a Tácot követő szakaszon jelentkezik, előtte a bővítés vagy megtörtént (bal pálya), vagy elválasztó sávban rendelkezésre áll. A védett területek érintettsége az M1 tekintetében jelentkezik Bicske-Óbarok területei esetén. A többlet területek főleg termőföld és erdő területeket vesznek igénybe, víz- és vadgazdálkodást érintő változásokkal- rendezésekkel járhatnak. Ugyanakkor a jelentős nehézgépjármű forgalom növekedés és tranzit forgalom bővülés csökkentheti az eddig sugaras közlekedési hálózatból fakadó baleseti mutatókat és légszennyezést. Fejér megyét érinti két tervezett gyorsvasút várható jelentős területigénye és az érintett területek további megosztása.</p> <p>Hasonlóan az NKP levegőminőség javítása céljánál leírtakhoz, a közlekedési eredetű környezetterhelés csökkentését szolgáló célok elsősorban a 3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye (<i>a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás</i>) és a 4. Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (<i>települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek</i>) célok esetében mutathatók ki. A fentiekén túl, bár nem kimondottan környezetvédelmi fókusszal a 7. gazdasági környezet fejlesztése (<i>ipari park, turizmus, gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, a nagyvállalatokkal való együttműködés erősítése, a nagyvállalati igényekhez alkalmazkodó település- és közszolgáltatás-fejlesztés</i>)</p>
--	--------------------------------	------------	---

			(pl. szakképzés)) cél is kitér a közlekedési hálózatok fejlesztése kapcsán azok környezeti, fenntarthatósági szempontjaira is. A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.
	Turizmus – ökoturizmus	+++	A turizmus, és annak területi aspektusai, úgymint Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és a Budapest környéke turisztikai térség településeinek turisztikai fejlesztése hangsúlyos elemekként jelennek meg a koncepcióban. A turisztikai programkínálat és ezen belül az ökoturizmusé is nevesítve megjelenik az 1. helyi identitás és közösségek megerősítése (<i>helyi közösségi programok, (program)turizmus, tömeg- és versenysport, társadalmi befogadás erősítése, közszolgáltatások</i> stratégiai cél esetében. A horizontális elvek közül a „fenntarthatóság” kapcsolódik.
+++ A FMTK hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ A FMTK tartalmazza, de csak áttételes a kapcsolat + A FMTK említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat			

3.2 A KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOK ÉS SZEMPONTOK MEGJELENÍTÉSE, ILLETVE FIGYELEMBE VÉTELE A KONCEPCIÓBAN)

A célok fenntarthatósági szempontú értékelése azok környezetvédelmi vonatkozású tartalmát, a környezet- és természetvédelmi szemléletét megjelenítését vizsgálja. Ennek érdekében a koncepció stratégiai céljait két kategória szerint szükséges csoportosítani:

Fenntarthatósági szempontból pozitív hatású célok	Fenntarthatósági szempontból bizonytalan, vagy csak feltételekkel pozitív hatású célok
1.Helyi identitás és közösségek megerősítése (<i>helyi közösségi programok, (program)turizmus, tömeg- és versenysport, társadalmi befogadás erősítése, közszolgáltatások</i>)	2.Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése (<i>oktatás: bölcsőde, óvoda, iskola, egészségügy, lakhatási programok</i>)
4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése (<i>települési infrastruktúra, települési szolgáltatások, közművek</i>)	3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye (<i>a déli területek komplex fejlesztése, valamint a budapesti szuburbán városövezet növekedéséből származó kihívások, mint közlekedés, közszolgáltatási kapacitások, identitás</i>)
5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye (<i>környezetvédelem, energiahatékonyság, mezőgazdaság - biztonságos, magas minőségű termékek, fenntartható működés</i>)	6. Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye (<i>K+F, digitalizáció, magas hozzáadott értékű ipari tevékenységek – gépipar, hadiipar, a felsőoktatás és a gazdasági tevékenységek összekapcsolása</i>)
	7. Gazdasági környezet fejlesztése (<i>ipari park, turizmus, gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, a nagyvállalatokkal való együttműködés erősítése, a nagyvállalati igényekhez alkalmazkodó település- és közszolgáltatás-fejlesztés (pl. szakképzés)</i>)

Megállapítható, hogy a 7 stratégiai cél közül 3 esetében közvetlen módon is megjelennek környezet- és természetvédelmi szempontok, így e stratégiai célok fenntarthatósági szempontú pozitív hatása egyértelműen kimutatható.

A felülvizsgált területfejlesztési koncepcióban a stratégiai célrendszerhez kapcsolódóan megfogalmazásra került horizontális elvek és –célok fenntarthatósági szempontú értékelését az alábbi táblázat foglalja össze:

Fenntarthatósági szempontból pozitív hatású horizontális elvek, -célok	Fenntarthatósági szempontból bizonytalan, vagy csak feltételekkel pozitív hatású horizontális elvek, -célok
Fenntarthatóság	Város – vidék együttműködésének erősítése
Esélyegyenlőség	A fejlesztési programok hatékonyságának növelése
A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése	Foglalkoztatás növelése

Elmondható, hogy a koncepció keretében megfogalmazott horizontális elvek 50%-a fenntarthatósági szempontból közvetlen módon pozitív hatásúnak minősül.

3.3 A KONCEPCIÓ CÉLJAINAK EGYMÁS KÖZTI, ILLETVE A RELEVÁNS KONCEPCIÓK, ILLETVE PROGRAMOK CÉLJAIVAL VALÓ KONZISZTENCIÁJA KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL

A konzisztencia vizsgálat elsődleges célja, hogy feltárja a koncepció célrendszerének elemei közötti belső összhangot, és az esetleges ellentmondásokat, vagyis, hogy a koncepcióban milyen mértékben érvényesül a fenntarthatóság horizontális követelménye. A vizsgálat rávilágít a célok egymásra hatásának kritikus pontjaira, így kimutathatóak az egymást erősítő, illetve gyengítő célok.

Stratégiai célok	1.Helyi identitás és közösségek megerősítése	2.Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	3. Területi különbségek mérséklése, j összetartó, szociálisan érzékeny megye	4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	6. Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	7. Gazdasági környezet fejlesztése
1.Helyi identitás és közösségek megerősítése		++	+	++	++	0	+
2.Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	++		+	++	+	++	++

3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye	+	+		++	+	++	++
4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	++	++	++		+	0	++
5.Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	++	+	+	+		+	+
6.Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	0	++	++	0	+		++
7. Gazdasági környezet fejlesztése	+	++	++	++	+	++	
A koncepció céljai között: ++ erős kapcsolat van; + van kapcsolat; 0 nincs kapcsolat; P – jelentős problémák, hiányosságok vannak							

A felülvizsgált megyei területfejlesztési koncepció célrendszerének belső konzisztencia vizsgálata során megállapítható, hogy a célok kapcsolatrendszerében jelentős problémák, hiányosságok nem merülnek fel, a célok jelentős hányada egymásra szinergikus hatással bír.

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia céljaival való környezeti szempontú konzisztencia:

A Keretstratégiában négy erőforrás (emberi, társadalmi, természeti és gazdasági) kerül megfogalmazásra, célokat rendelve ezekhez a fenntarthatóság erősítése érdekében.

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia szellemiségéhez jól illeszkedik a Fejér megyei koncepció „Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség” átfogó célja, de erős a kapcsolat a másik két átfogó cél esetében is (környezetvédelem, gazdaságélénkítés, innováció). E kapcsolódásokat a megyei célrendszer horizontális elvei közt megjelenő fenntarthatóság is erősíti.

Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030) céljaival való környezeti szempontú konzisztencia:

A Stratégia célul tűzi ki az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését, a szén-dioxid elnyelő kapacitások növelését, a klímaváltozás negatív hatásaihoz való alkalmazkodás fontosságát. A Fejér megyei célrendszer mind horizontális elveiben és -céljaiban, mind az átfogó,

stratégiai és területi céljai kapcsán összhangot mutat az Éghajlatváltozási stratégiában megfogalmazottakkal. Kiemelendő a II. átfogó cél alá tartozó „Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye” stratégiai cél szoros kapcsolódása.

Nemzeti Tájstratégia (2017-2026) céljaival való környezeti szempontú konzisztencia:

A Nemzeti Tájstratégia átfogó célként fogalmazza meg a táji adottságokon alapuló felelős tájhasználatot. A stratégia célrendszere három fő cél köré csoportosul: 1) Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása; 2) Élhető táj – élhető település – bölcs tájhasznosítás; 3) A tájidentitás növelése. Fejér megye célrendszerében a prosperitás, az élhető környezet megteremtése, az épített és természetes környezet óvása kiemelt helyet foglal el.

3.4 A JELENLEGI KÖRNYEZETI-, TÁRSADALMI- ÉS GAZDASÁGI HELYZET RELEVÁNS, A KONCEPCIÓVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMINEK ISMERTETÉSE

Termőföld- és talajvédelem, ásványi nyersanyagok

Fejér megyében a **mezőgazdasági térség területe meghatározó**. A megye területének közel fele (48%-a) esik a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetbe, míg országosan a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület aránya mindössze 11%.

Fejér megye legnagyobb kiterjedésű, intenzív szántóföldi növénytermesztéssel jellemezhető területe, a **Mezőföld löszös síkság**, amelyen a mészlepedékes csernozjom talajok dominálnak. E tájon az **erózió és a defláció egyaránt nagymértékű** lehet, mivel a lösz és az azon kialakult mezőségi talajok sérülékenyek, könnyen erodálódnak, amennyiben azokon intenzív gazdálkodás folyik. A táj mozaikosságának kialakításával (pl. mezővédő erdősávok telepítése, füves mezsgyék létesítése, a zöld infrastruktúra fejlesztése) és modern agrotechnikák alkalmazásával az erózió és defláció kockázata jelentősen csökkenthető.

A megye Duna-menti településein jellegzetes talajtípus a réti öntés talaj, az intenzív szántóföldi művelés károsító hatásainak azonban kevésbé kitett, mint a löszön kialakult talajok.

A Vértes-Velencei-**hegyvidék térségében** elsősorban a **vízerózió** jelent komoly problémát. A dombvidéki vízerózió és csapadékvíz elvezetési probléma hasonló mértékben sújtja ugyanakkor a megye Kelet-Bakonyi térséget is, elsősorban Bakonycsernye-Balinka vidékén.

A térség geológiai jellemzőihez köthetően az ásványi nyersanyag előfordulások elsősorban a megye északi és keleti részén koncentrálódnak. Jó minőségű eocén barnaszénnel rendelkezik a Tatabánya-Mányi-medence és a Bakony ÉK-i előtere (Mány, Csabdi, Bicske, illetve Bakonycsernye, Balinka, Mór településeket érinti). A nyilvántartott bauxitvagyon a Bakony és Vértes hegységek és előtere, valamint a Tatabánya-Mányi-medence rejti. A nemfémes nyersanyagok közül a legjelentősebbek az építőipari homok, kavics, kerámiai és építési anyagok (különbféle agyagok), valamint az építő- és díszítő kőipari nyersanyagok közül a mészkő, dolomit, gránit, kvarcit és riolittufa. Ezek előfordulása a Bakony és Vértes hegység előterében, egészen a Sárrétig lehúzódva, a Velencei-hegységben és a Duna mentén jelentkezik. Az üledékes nyersanyagok mellett (homok, kavics) a gránit, riolittufa és a karbonátos kőzetek (mészkő, dolomit) bányászata jellemző a megyében.

Vízvédelem

A változatos topográfiai adottságú Fejér megye dombos területein a dombvidéki, sík területein a síkvidéki vízkár veszélyezteti a vizek menti területeket. A **helyi vízkár** előfordulását, illetve előfordulási valószínűségét síkvidéken és dombvidéken is egyaránt növeli egyrészt települések felszíni vízelvezető rendszereinek fejlesztésének hiánya, valamint a vízfolyások megfelelő karbantartásának az elmaradása, másrészt a beépítés növekedése, a burkolt felületek arányának növekedése, melynek hatására a terület vízmegtartó képessége csökken, a lefutó víz mennyisége nő, a lefolyási idő csökken.

A klímaváltozás hatásainak egyik nem kívánatos jelensége az ún. „villámárvíz” megjelenése. Az ezek ellen való tervezett fellépés, különösen a rendszeresen visszatérő és vis maior helyzeteket előidéző területeken kiemelt feladatot jelent.

A **felszíni víztestek** tekintetében Fejér megye a Duna közvetlen részvízgyűjtőjén fekszik. A megyében lévő 43 vízfolyás víztest közül 26 erősen módosított, 5 mesterséges, 12 természetes kategóriájú. Az erősen módosított állapot okai elsősorban a vízfolyáson kialakított völgyzárógátas tározók, illetve a duzzasztók. A 15 állóvíz víztest közül 12 mesterséges, elsősorban halastó és bányató, 3 természetes (Velencei-tó nyílt vizes terület, Velencei-tó nádas-lápi terület, Sárszentágotai-sóstó).

A ténylegesen a megye területén található 27 **felszín alatti víztest** közül, 4 hegyvidéki, 5 hideg karszt, 4 termálkarszt, 4 porózus, 2 porózus termál, 4 sekély hegyvidéki víztest és 4 sekély porózus víztest típusba sorolható. Vízkészlet hasznosítás tekintetében legjelentősebb az energetikai célú hasznosítás (elsősorban a Duna Budapesten és környékén működő hőerőművek vízkivétele), valamint a halastavi vízkivétel, ami elsősorban a Séd-Sárvíz-Gaja malomcsatornán létesített tározók üzemeltetését jelenti. Az öntözési vízkivétel elsősorban a Cinca-Csíkgát-patakból, illetve a Dunából történik.

A vízfolyások közül jelentős kármentesítési program zajlik a Veszprémi-Séd alsó szakaszán és a Nádor-csatornán.

Vízvédelmi és egyben klímakockázati szempontból folyamatos kihívást jelent a **sekély vízű Velencei-tó**, melynek vízkészlet-gazdálkodási viszonyait a vízkészletek szűkössége határozza meg. A jelenleg üzemelő vízpótló tározók együtt 12,3 millió m³ vízmennyiséget, a Velencei-tó vízkészletének 30%-át (51 cm vízoszlop) tudják biztosítani a vízhiányos időszakban. 2016-2021 között valósul meg a „Velencei-tavi partfal komplex fenntartható rehabilitációja” című projekt, amely a Velencei-tó vízminőségének fenntartható javítását, a part menti területek természetközeli állapotának magasabb színvonalú megőrzését célozza, sor kerül továbbá a tó vízgyűjtőjének vízfolyásai (Bella-patak, Kelta-árok, Pákozdi-ér, Laposkúti árok, Sukorói-ér) mederszélesítésére is.

A klímastratégiában alkalmazott klímamodellek szerint a megye az országos átlag feletti, fokozottan kitett kategóriába sorolt az **aszályveszélyeztetettség** tekintetében (a mezőgazdasági termelést tekintve: a tavaszi vetésű kultúrák klíma sérülékenysége jelentősebb).

Az aszály jelentette környezeti kockázat negatív hatását erősíti elsősorban a megye síkvidéki, intenzív mezőgazdasággal jellemezhető területein, különösen a Mezőföldön a **vízhiány**, mivel az engedélyezett vízhasználatok nagymértékű vízkészlet lekötése miatt aszályos időszakokban a szigorú korlátozások ellenére a völgyzárógátas tározók alatti vízfolyás szakaszok nem jutnak megfelelő mennyiségű vízhez.

A vízhiánnyal ellentétes jellegű folyamat a bauxit és szénbányák bezárását követően tapasztalható, az eredeti természetesnek tekinthető állapot visszarendeződéseként megjelenő **emelkedő karsztvízszint** következtében fellépő vízkár általi veszélyeztetés, amely elsősorban Pusztavám, Bodajk, Balinka, Isztimér, Bakonykúti, Fehérvárcsurgó, Kincsesbánya, Csór, Iszkaszentgyörgy, Moha településeket érinti. Ugyanakkor a koncepció fontos eleme, hogy a karsztvíz tudományosan megalapozott, tervezett gyűjtése, elosztása, hasznosítása hasznos erőforrásként, értéként jelenjen meg és jusson el a térség veszélyeztetett ivóvízzel ellátott településeibe.

Tápanyag és szerves anyag terheléssel kapcsolatos problémák (szennyvíz-kezelés)

A vízfolyások vízminőségét elsősorban a mezőgazdasági területekről származó műtrágya és vegyszer felhasználás miatti diffúz terhelések befolyásolják. Sok helyütt a meder közvetlen közelében szántóföldek találhatók, ahonnan - védőzónák hiányában - a tápanyag-felesleg gyakorlatilag visszatartás nélkül közvetlenül a mederbe jut.

Fontos problémát jelentenek a települési diffúz szennyezések és az illegális szennyvízbevezetések. Fejér megyében 17 település (melyek nagyrészt a megye déli részén találhatóak) nem rendelkezik korszerű szennyvíztisztítással, közműves szennyvízelvezetéssel, csatorna-hálózattal, illetve sok esetben alacsony a lakások rákötési aránya.

Levegőminőség és zajterhelés

Légszennyezettség szempontjából azok a térségek számítanak erősen terheltnek, amelyekben jelentős ipari tevékenység található, így ide sorolható Fejér megye is. A megyében az ipari légszennyezés mellett meghatározó a közúti közlekedésből származó emisszió, amely az ÉNY-DK tengely mentén – a nagymértékű tranzit forgalom következtében – a legmagasabb, de jelentős mértékű a DNY-ÉK korridor mentén is, valamint szigetszerűen a nagyvárosok és közlekedési csomópontok környékén. Az M8 gyorsforgalmi út és a 2x2 sávú, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., 63. sz. és 81. sz. főutak kiépítése jelentős forgalom terheléssel jár, ugyanakkor csökkenti a főváros, Székesfehérvár és más települések lég- és zajterhelését. A közúti közlekedés emissziója a magánhasználatú személygépkocsik nagy számából adódóan is koncentrálódik a kiváló jövedelmi helyzetű és nagy vásárlóerővel rendelkező urbánus központokban (lásd Székesfehérvár országos viszonylatban is jelentős gépkocsi/fő értékét).

Fejér megye, szilárd anyag, kén-dioxid és szén-dioxid kibocsátás szempontjából is az ország legnagyobb kibocsátói közé tartozik. A nitrogén-dioxid kibocsátás, bár nem esik az országos legnagyobb kibocsátási kategóriába, de szintén magas. A nitrogén-oxidok koncentrációja elsősorban a közlekedési csomópontok közelében magas, mivel a kibocsátás jelentős része közlekedési eredetű.

Az üvegházhatású gáz (a vízgőz, a szén-dioxid, a metán, a nitrogén-dioxidok és az ózon) kibocsátás legfőbb forrása a villamos energia és a gáz előállításához kapcsolódik, jelentős kibocsátó még a közlekedés ágazat (szállítás, raktározás). Gazdasági tevékenységből az üvegházhatású gáz kibocsátás kb. 80%-a származik, a többi a háztartások energiafelhasználásából adódik.

Szükséges megemlíteni, hogy a fűtési időszakban a településeken sok esetben növekszik a levegő szállópor koncentrációja, időnként egészségtelen levegőminőséget eredményezve. Emellett a magas gépjármű sűrűségű településeken az egyéni autóhasználat magas szintje is hozzájárul a

rossz levegőminőséghez a téli időszakban, amikor az átszellőzetlenség miatt megreked a levegő a településeken.

Természet- és tájvédelem, tájhasználat

A megyében az **Országos jelentőségű védett természeti területek** sorába legkorábban helyezték védelem alá a Pákozdi Ingóköveket, az Alcsúti Arborétumot, Velencei Tavi Madárrezervátumot, s folyamatosan a jelenkorig a többi erre érdemes országos - összesen 16 db-ot, melynek összterülete meghaladja a 25 000 hektárt. Ez a megye területének 8 %-a, amely az országos átlagtól (9,2 %) csak kis mértékben marad el) - és helyi jelentőségű - összesen 60 db - területet. Ez utóbbiak sorába tartozik az Alcsúti platánfasor is, amely a Fejér megyei értéktárnak is része. Nemzeti park nincs a megyében, de található 4 tájvédelmi körzet (Vértesi, Sárréti, Sárvíz-völgye, Dél-Mezőföldi) és 11 természetvédelmi terület és természeti emlék. Kiemelt „ex lege” védett természeti területek a Velencei-tó (szikes tó) és a Dinnyési Fertő, a Sárrét, a Zámolyi-medence lápterületei, valamint a megye területén lévő földvárak és barlangok.

Országos ökológiai hálózat magterület övezetébe a megye területének 16,5 %-a tartozik, míg ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetébe a megye területének 6,3 %-a sorolható. A Natura 2000 területek aránya országosan 21%, Fejér megyében 15 % körüli.

Fejér megye területe három természetföldrajzi nagytájhoz sorolható: az Alföld, a Dunántúli-középhegység és a Dunántúli-dombság (Marosi-Somogyi féle tájbeosztás szerint). A **megye legnagyobb középtája** (mezorégiója) az Alföldhöz tartozó **Mezőföld**, míg a Dunántúli-dombság (Külső-Somogy középtája) csak kis területen érinti a megyét. A Mezőföld enyhén hullámos felszínű, általában KNy-i lejtésű, ÉNy-DK irányban tagolt löszös síkság kiváló agrárpotenciállal rendelkező jó termőképességű mészlepedékes csernozjom talajokkal. A szántóföldi növénytermesztés számára kiváló talajadottságok miatt a **nagyábrás intenzív gazdálkodás** jellemző a tájra. Szintén az Alföldhöz tartozik a megye keleti, Duna-menti településeit érintő **Duna menti-síkság**, annak Csepeli- és a Solti-sík kistája. A termőhelyi adottságok e területen is kedvezőek a növénytermesztés számára, így a Duna-menti síkság középtáját is elsősorban szántóföldi művelés jellemzi. A Dunántúli-középhegység nagytájának három középtája érinti Fejér megyét. Ezek közül a **Vértés-Velencei hegyvidék** területe a legnagyobb. A két hegység területét változatos és **nagy kiterjedésű erdőtakaró** borítja, de a Vértés-hegység nyugati peremén, a **Móri borvidéken** nagyobb összefüggő szőlőültetvényei jellemzik a tájat. Itt szükséges kiemelni, hogy a 2020. évtől hatályos FMTrT alapján Fejér megye erdőgazdálkodási térségének nagysága 77.528 hektár, ami jelentős növekedés a korábbi tervben szereplő 50.481 hektárhoz képest. Szántóföldi növénytermesztés e hegyvidéki területen elsősorban a Zámolyi-medencében jellemző. A hegyvidék medencéiben, mélyebb fekvésű részein természetvédelmi szempontból is értékes gyepterületek találhatóak. A **Bakony vidék** középtájának csak a keleti része tartozik Fejér megyéhez. A Bakony vidék e térségét mozaikos tájkép jellemzi, a tájhasználat is változatos: gyepek, erdők és szántók egyaránt előfordulnak. Az itt természetthető szántóföldi növénykultúrák spektruma azonban lényegesen szűkebb, mint a Mezőföldön. Fejér megye észak-keleti részét kisebb területen érinti **Dunazug-hegyvidék** középtája is. A táj megyét érintő részének déli felén a mezőgazdasági hasznosítás dominál. Itt találhatóak az **Etyeki borvidék** jelentős kiterjedésű szőlőültetvényei is. Az északi részeken szántóterületek mellett az erdők jellemzőek. Tájképi szempontból meghatározó, de inkább **tájhasználati konfliktusokat** jelentő területek a megye ipari-gazdasági, ill. turisztikai szempontból agglomerálódó övezetei, különösen a **tájképi szempontból érzékeny Velencei-tó**, az északi velencei kanyartól Agárdig, amely gyakorlatilag egybefüggően **üdülőterületekkel körbeépített**.

Fejér megye 28 településén vannak nyilvántartásba vett **egyedi tájértékek**. Kiemelkedően magas a számuk (100 feletti) Székesfehérváron, Bakonycsernyén, Dunaújvárosban, Sárbogárdon, Etyeken, Csákváron, Mórton és Gánton.

A **megye északi felét alkotó hegyvidéki térség** (Vértes-Velencei hegyvidék, Dunazug-hegyvidék, Bakony) tájjellegét tekintve kevésbé mozaikos, főként összefüggő erdőségekkel borított terület, melybe antropogén tájelemekként a két nagy borvidék (Móri- és Etyeki borvidék) összefüggő nagy táblás szőlőültetvényei, valamint a bauxit- és szénbányászat javarészt felhagyott bánya-, és bányászati feldolgozó iparterületei ékelődnek be (pl. tájsebekként megjelenő külszíni fejtések és meddőhányók Csákvár, Gánt, Nagyegyháza, Etyek, Balinka térségében).

Jelentős tájalakítással járó emberi tevékenységek a kevés számú iparosodott településen (pl. Mór és térsége), valamint az országos közlekedési hálózat nyomvonalas létesítményei mentén koncentrálódnak. Továbbá ide sorolhatóak a működő, nyílt, külszíni építőanyag és kőbányák (Gánt, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Kőszárhegy).

A hegyvidéki térség jellemzően aprófalvas településhálózata, annak épületállományának területfoglalása és környezetszennyező hatása tájterhelés szempontjából mérsékelt kockázati faktorról rendelkezik.

A **megye középső, Ék-DNy-i irányú, urbanizálódott és iparosodott, a megyeszékhely és agglomerációját, valamint a Budapest külső agglomerációját (Martonvásár térsége) is magában foglaló, a rendkívül magas tranzitforgalommal jellemezhető M7-es autópálya köré felfűzhető tengelye antropogén hatásokkal leginkább terhelt, erősen módosított tájkarakterű térség.** A táj terhelése, az épített környezet (települési területek, közlekedési nyomvonalas létesítmények) környezetterhelő hatása e térségben a legjelentősebb. Mivel e térségre napjainkban már a jelentősen átalakított tájkarakter a jellemző, így a táj további terhelhetősége szempontjából is kevésbé érzékeny területnek minősül. Kiemelten kezelendő e térségben a Velencei tó és környéke, amely mára egybefüggően üdülőtérrel körbeépített, turisztikai szempontból agglomeráló övezetté alakult. Az üdülő-gazdasági funkció dominánssá válása a tó környezetének terület felhasználásában kiemelt tájhasználati konfliktust eredményez a tó ökoszisztémájának helyreállítását célzó természetvédelmi törekvésekkel.

A megye legnagyobb részét alkotó **Mezőföld a mezőgazdasági hasznosítás által erősen módosított tájkarakterrel rendelkezik, ahol a szántóföldi növénytermesztés számára kiváló talajadottságok miatt a nagytáblás intenzív gazdálkodás jellemző, így a táj mozaikossága alacsony szintű, az ökoszisztémája sérülékeny.** A termőhelyi adottságai miatt hasonló tájhasználati formákkal jellemezhető a megye keleti részét érintő Dunamenti-síkság. E nagyüzemi agrártermeléssel jellemezhető tájakon kiemelt tájhasználati konfliktust jelent és a táj további terhelhetőségét is meghatározza az intenzív öntözővíz felhasználás miatt fellépő vízhiány problémája, amely a klímaváltozás következtében egyre gyakrabban fellépő szélsőséges csapadékhiányos és légköri aszályokkal is sújtott időszakokban felerősödik és komplex vízkészlet gazdálkodás menedzsment hiányában a jövőben súlyos konfliktusokhoz vezethet.

Itt kell megjegyezni, hogy a tájhasználat lehetőségeit (különösen az épített környezeti elemek tekintetében) korlátozhatják a felszínmozgás-veszélyes területek, melyek nagyobb részben a megye északi felén lévő településeket (Bakonycsernye, Fehérváracsurgó, Lovasberény, Pusztægres, Sukoró, Szabadhídvég, Székesfehérvár, Vál, Vértesacsa) és súlyosabban a Duna-parti településeket (Rácalmás, Kulcs, Dunaújváros, Ercsi) érintik.

Kulturális örökségi értékek (építészeti örökség, régészeti örökség, műemléki értékek, nemzeti és történelmi emlékhelyek)

Fejér megyében összesen 434 **műemléket** tartanak nyilván, ez az ország műemléki állományának (13628) 3,2%-a. Kiugróan magas a számuk a megyeszékhelyen (140), jelentős továbbá Mór (36), valamint Sukorón (16). A megyére különösen jellemzőek a vidéki barokk és klasszicista kastélyok-kúriák, mellettük igen értékes kertekkel, kastélyparkokkal, míg a népi építészeti emlékek közé falusi lakóházak és néhány szőlőhegyi présház tartozik. A **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű** nemzeti vagyonnak minősülő **műemlékekből**, műemléki együttesekből 14 található a megyében.

A megyében **nemzeti emlékhelyé** nyilvánították Pákozdon a Mészeg-hegyi Katonai Emlékhelyet, valamint a székesfehérvári Romkertet, amely a nemzet első koronázó templomának és királyi temetkező helyének maradványait őrzi. A nyilvántartott **régészeti lelőhelyek** száma Székesfehérvár (376) területén, valamint Dunaújvárosban (125) a legmagasabb, de magas, 50 feletti a számuk Perkátán, Baracson, Sárbogárdon és Tácon. 24, zömmel őskori várhelyet, földvárat azonosítottak a megyében. A gazdag kulturális örökség a megye fontos stratégiai erőforrása.

Mezőgazdaság

Az agrárium nemzetgazdaságban betöltött szerepe mind országos viszonylatban, mind Fejér megyében csökkent az elmúlt két évtizedben. Ugyanakkor az agrárium szerepének jellemzésekor figyelembe kell venni azt is, hogy a mezőgazdasághoz a népesség jelentős része még mindig erősen kötődik (saját fogyasztásra történő termelés és jövedelem-kiegészítés), így a mezőgazdaság népességmegtartó ereje még jelenleg is számottevő. Ezt mutatja többek között az egyéni gazdaságok magas száma. Fejér megye termőterületének legnagyobb részét a Mezőföld egybefüggő szántóterülete uralja, amely kiemelkedő gabonatermő vidék. A második legjelentősebb mezőgazdasági földhasználat a gyeperő (rét- és legelő művelési ág). A megye területén található az Észak-dunántúli borrégió Móri- és Etyek-Budai borvidék. Állattenyésztés terén Fejér megyében jelentős a szarvasmarhatartás.

Ipari termelés

Az egy lakosra jutó ipari termelés értéke 4.418 ezer forint volt 2020 I-III. negyedévében a KSH adatai szerint. Ezzel az értékkel Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megye után a harmadik helyen áll.

A termelést illetően, a feldolgozóipari termelés kétharmada négy alágazathoz kötődik, ezek a gumi, műanyag és nemfémes ásványi termék gyártás, a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártás, a számítógép, elektronika, optikai termékek gyártása, valamint a járműgyártás. A megye legnagyobb ipari foglalkoztatói Székesfehérváron, Dunaújvárosban, Mór, Rácalmáson, Bicskén, Ercsiben, és Szabadegyházán működnek. Jelentős ipari hagyományai, Budapesthez való közelsége, közlekedéshálózati pozíciója, mind kedvező hatással volt ipari parkjainak kialakulására, amelynek komoly jelentősége van a munkahelyteremtés, munkaerő-foglalkoztatás szempontjából is.

2019-ben a megyei székhelyű ipar export értékesítésének értéke (2 040 575 millió Ft) az országos érték 8,51%-át, a Közép-dunántúli régiós érték 40,21%-át tette ki. Az előző év azonos időszakához képest a bővülés mértéke nem érte el a régiós és az országos átlagot sem. A járműgyártás erősen

exportorientált, 2018-ban országosan az értékesítés árbevételének 91%-a a külföldről származott.

Energetika

A megyében Dunaújvárosban, Martonvásáron és Bicskén találhatóak az országos villamosenergia átviteli hálózat átadási pontjai. A megye területén országos fontosságú, közcélú energiatermelés nem történik. Ötven kW-ot meghaladó villamosenergia termelő kapacitású erőmű egy van, az ISD Dunaferr Zrt. 64,5 kW-os erőműve, amely elsődlegesen a vállalat energiaellátását biztosítja. Helyi ellátást támogató kiserőműből több is található a megyében. Távhőellátás tekintetében a leginkább érintett település Dunaújváros, 82,5 %-os részesedéssel, melyet Székesfehérvár (47,4 %) és Mór (21 %) követ. A Fejér megyében jelenleg is működő távhőrendszerek további fejlesztése javasolt a megújuló energiára történő teljes vagy részleges átállításával, amelyek hozzájárulnak az Európai Unió felé vállalt célok teljesüléseihez. A távhőrendszerek megújuló energiára történő átállítása kedvező hatású lenne a fokozódó légszennyezés káros hatásainak mérséklésében. A megyében több település távhőszolgáltatója is pályázott az NFP Nonprofit Kft. konzorcium vezetésével a KEHOP-5.3.1 kódszámú felhívás keretén belül Székesfehérváron (lezárult 2020-ban), Mórton (közeljövőben befejeződik), és Sárbogárdon.

A geotermikus energia hasznosítása túlnyomórészt a fürdőkre korlátozódik, csupán Gárdonyban működik fűtőrendszer is. Szélerőműből kettő található a megyében: a 600 kW teljesítményű kulcsi, mely az ország első közcélú szélturbinája volt, és a bakonycsérnyei, 2000 kW kapacitással. Törvényi előírás alapján jelenleg nincs olyan hely Magyarországon, amely megfelelné a további telepítés jogi előírásainak. Napenergia hasznosítás tekintetében jelentős volumenű beruházások valósultak meg a megyében, úgymint Székesfehérváron a Videoton Holding Zrt. 540 kW-os napelem parkja, illetve Szabadbattyánban, Sárbogárdon is létesültek napelem parkok. Napenergia hasznosítását célzó beruházások esetében azonban szükséges figyelembe venni, hogy Fejér megye Területrendezési Terv meghatározza a naperőmű létesítése céljából korlátozottan igénybe vehető területek övezetét.

Turizmus

Fejér megye 30 települése részét képezi a turisztikai térségek meghatározásáról szóló 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térségnek. A megye természeti, táji, épített környezeti értékei révén az idegenforgalom számára kedvező vonzerőkínálattal rendelkezik. A kulturális örökség dominanciája jellemző, amely köré a rendszeres jelleggel megtartott rendezvények fonódnak. Másodikként a természeti, tájképi értékek sorakoznak fel, amelyre az aktív turizmus épül. A természetjárás és ökoturizmus a falusi, bor- és gasztroturizmussal karöltve kínál több tematikus utat, programot megyeszerte, melyek sorában meghatározó a megye borvidékeinek szerepe (Etyek-Budai, Móri borvidékek). Az országos Kéktúra Közép-dunántúli szakasza végigfut a Gerecse, a Vértes és a Bakony tájain. Örökségvédelmi és tájképi szempontból kiemelkedő értéket képviselnek a Fejér megyei kastélyok, kúriák, uradalmi épületek, magtárak, templomok. Az egészségturizmus gyógy- és wellness turizmus) alapját a természetes gyógytényezők, termásvíz források képezik. A megyében több olyan gyógy- és élményfürdő működik, amelyek meghatározóak a megye turisztikai kínálatában (pl. Gárdony (Agárd), Velence, Dunaújváros vagy a székesfehérvári Árpád fürdő). A megye terepi adottságai kedveznek az aktív sport kedvelőinek. A Velencei-tó, a Rétszilasi-tavak, a Duna, a Fehérvár-csurgói és a Pátkai víztározók nyújtanak kiváló lehetőséget a horgászatra. Vadászterületeket a hegyvidékek erdőségei, a vizes élőhelyek és a Mezőföld (Soponya-Sárvíz völgye, Belsőbáránd környéke, Sárosd, Mezőfalva) biztosítanak. Golfpálya Alcsútdobozon

működik. Fejér megye kerékpáros turizmusa jelentős (pl. Velencei-tó körüli kerékpárkör, a kiépülő Budapest-Balaton kerékpárút, Bicske-Tarján közti kerékpárút).

Fejér megye idegenforgalmának területi megoszlása hét területegység szerint határozható le: Székesfehérvár, mint történeti város, megyeszékhely, Velencei-tó, Vértes-hegység, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Balaton környéke, Kelet-Bakony, Duna mente, Sárvíz-völgye.

Foglalkoztatottság

A megyében a jelentősebb foglalkoztatók a feldolgozóiparban találhatók, majd ezt követi a kereskedelem, gépjárműjavítás, majd az építőipar- és a mezőgazdaság. Az iparban foglalkoztatottak aránya, bár meghaladja az országos szintet, jóval alatta marad a szolgáltatásokénak, amely viszont nem éri el az országos szintet. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya a legalacsonyabb és szinte teljes mértékben megegyezik az országos szinthez.

A járvány következtében a foglalkoztatottak száma csökkent, a munkanélkülieké nőtt 2019 II. negyedévéhez képest. Az előbbieké száma az országosnál jelentősebben csökkent, az utóbbiaké az átlagosnál kevésbé emelkedett. A foglalkoztatási ráta 61,8%-ot tett ki, ami 2,0 százalékponttal elmaradt az egy évvel korábbitól. A megyében párhuzamosan jelen van a munkaerőhiány és-többlet, strukturális munkanélküliség jellemző. Az utóbbi években kialakult munkaerőhiány miatt megindult a külföldi munkavállalók alkalmazása a megyei ipari központjaiban (Székesfehérvár, Mór).

Demográfiai szerkezet

Fejér megye 2015-től minden évben vándorlási nyereséget könyvelhetett el. A megye állandó lakossága a 2019-es KSH adatok alapján 426 897 fő, ami 210 fővel meghaladja az egy évvel korábbit. Ez a természetes fogyás mértéke csökkenésének, illetve nagyrészt a pozitív belső vándorlási különbözetnek köszönhető. Legnépesebb települése a közel 100 ezer fős megyeszékhely Székesfehérvár. Közben a megyei jogú városok környezetében, a Velencei-tó térségében és a fővárosi agglomeráció Fejér megyei részén növekszik a lakosság, a kisebb városok és a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű déli térség népessége folyamatosan csökken. A lakosság 1/3-a a megyében megyei jogú városi ranggal rendelkező Székesfehérváron és Dunaújvárosban él. A városi népesség aránya eléri a 60%-ot.

Oktatás, képzés, képzettség

Az óvodai, általános iskolai és szakiskolai és készségfejlesztő iskolai intézmények feladatellátási helyeinek száma az elmúlt években folyamatosan növekedett. Fejér megyében 2019-ben az óvodai 180, az általános iskolai 159, és a szakiskolai és készségfejlesztő iskolai 13 intézményi helyet jelentettek a megyében. Ezek mellett 25 szakközépiskolai, 37 gimnáziumi, 32 szakközépiskolai feladatellátási hely volt a megyében.

Négy Fejér megyei felsőoktatási intézmény működik, a Kodolányi János Egyetem Székesfehérváron, a Dunaújvárosi Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem Székesfehérvári Campusa és az Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Kara.

A munkanélküliséggel ellentétes képet mutat (egyben magyarázza is azt) a legmagasabb iskolai végzettségűek aránya. Északon Székesfehérvár, Gárdony, Martonvásár, Mór, Bicske, Csákvár,

valamint délkeleten Dunaújváros és környező települések, ahol a megyén belül a legmagasabb a diplomás 25 éven felüliek aránya (12% feletti). Az M7-estől délre eső területeken ugyanakkor 5% alatt van a diplomás 25 éven felüliek aránya. A helyi gazdaság szempontjából kedvező, hogy a megyei felsőoktatásban résztvevő hallgatók 80%-a a gazdasági, műszaki, informatikai területen tanul. A főváros elszívó hatása érződik abban, hogy a magasabb iskolai végzettségűek a kívántnál alacsonyabb mértékben térnek vissza a megyébe.

Szociális ellátás

A szociális étkeztetésben részesülők száma 2019-ben 3887 volt, mely korábbi évek tendenciájának megfelelően alakult. A házi segítségnyújtás keretében ellátottak száma 1654 volt a megyében 2019-ben, mely szintén megfelel az elmúlt 10 év átlagának. A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben ellátottak száma 3874 volt 2019-ben. Az idősek nappali ellátásában részesülők száma 2019-ben 561 volt. A megyében csaknem 32 szeretetotthon vagy idősek otthona működik jelenleg.

Egészségügyi ellátás

Az **egészségügyi alapellátásban a házi-, és házi gyermekorvosok** száma Fejér megyében az elmúlt 9 évben 15 fővel csökkent: 2010-ben 195 házi orvos és 62 házi gyermekorvos gondoskodott a lakosság ellátásáról, 2019-ben 176 házi orvos és 56 házi gyermekorvos praktizál a megyében. A praxisok számának csökkenése nem tér el jelentősen az országos tendenciáktól.

Fejér megyében 2387 működő kórházi ágy volt 2019-ben, amely az elmúlt pár évhez képest csökkenő tendenciát mutat. A kórházi ápolás átlagos tartama nem, illetve alig változott az elmúlt 10 évben, átlagosan 7 nap. Ugyanakkor az egynapos ellátási esetek száma a megyében az elmúlt 10 évben jelentősen növekedtek.

A megyében jelenleg 11 mentőállomás található, viszonylag egyenletes területi elhelyezkedésben Bicskén, Csákváron, Dunaújvárosban, Enyingen, Ercsiben, Martonvásáron, Móron, Pusztaszabolcsán, Sárbogárdon, Székesfehérváron, Velencén.

3.5. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK, OKOK FELTÁRÁSA

A vizsgálat keretében az alábbi táblázatban összegzésre kerül, hogy a felülvizsgált területfejlesztési koncepció stratégiai célrendszerének egyes elemei, az azokban megfogalmazott célok teljesülése esetén mely környezeti elemekre gyakorolnak közvetlen, vagy közvetett hatást.

Stratégiai célok	Talaj	Levegő	Víz	Táj, tájkép	Ökológiai rendszer	Épített környezet	Emberi egészség
1.Helyi identitás és közösségek megerősítése	0	0	0	+	+	++	++
2.Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	0	0	0	0	0	++	++
3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye	0	+	+	++	+	++	++
4.Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	++	+	+	++	+	++	+
5.Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	++	++	++	++	++	+	++
6.Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	0	+	0	+	0	+	+
7. Gazdasági környezet fejlesztése	+	++	++	++	+	++	+
A stratégiai cél intézkedéseinek megvalósulása és az adott környezeti elem, rendszer közötti kapcsolat: ++ erős, közvetlen kapcsolat, + közvetett kapcsolat, 0 nincs kapcsolat.							

3.6. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE

A felülvizsgált területfejlesztési koncepció javaslattevő fázisában a stratégiai célok, a térhasználati elvek, valamint a megye stratégiai térstruktúrájának meghatározása mellett vázlatosan kijelölésre kerültek a célok elérését szolgáló prioritások is. Tekintettel arra, hogy a prioritásokhoz kapcsolódó konkrét intézkedések paraméterezése a megyei területfejlesztési program feladata, így a koncepció stratégiai környezeti vizsgálata esetében a környezetre gyakorolt hatótényezőket, a várható környezeti hatás jellegét és irányát, illetve a várható negatív környezeti hatások csökkentésére vonatkozó javaslatokat a prioritások szintjén lehetséges beazonosítani, meghatározni.

Fejér megye felülvizsgált területfejlesztési koncepció prioritásai	Hatótényező	Hatás jellege	Várható hatás			Javaslat a negatív környezeti hatások csökkentésére
			Természeti erőforrások igénybevétele	Környezeti terhelés	Emberi egészség károsodása	
Társadalmi kohézió	A helyi lakosság körében nő a környezettudatosság.	A természeti erőforrások igénybevétele csökken. Csökken a környezeti terhelés. Egészségesebb környezet alakul ki.	+	+	+	
	Leromlott településrészek rehabilitációja, szociális és kulturális	Az épített környezet állapotának javulása. A zöldfelületi arány javulása.	0	+	+	

	intézmények korszerűsítése (épületek felújítása, zöldterületek kialakítása)	Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése.				
Munkaerőpiacra való felkészítés	Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése, közösségi közlekedési rendszerek hatékonyságának javítása	Csökken az egyéni közlekedési módot választó munkába járók aránya, ugyanakkor nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség.	0	+/-	+/-	Munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével. Elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzése.
Emberi erőforrások minőségi fejlesztése	Egészségügyi-, köznevelési-, szakképzési-, és szociális alpinfrastruktúra fejlesztése	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik.	+	+	+	
Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás a Sárbogárdi és az Enyingi járásokra, valamint a Közép-	Helyi termékértékesítés, helyi piacok kialakítása	Csökkenő szállítási távolságok, csökkenő tranzitforgalom. Csökken a környezeti terhelés.	0	+	+	

<p>Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony)</p>						
	<p>Közlekedésfejlesztés, intermodalitás feltételeinek megteremtése</p>	<p>Nő – különösen a belső környéküként is felfogható M8 gyorsforgalmi út és a 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 63. sz. főút kiépítésével - a közúti közlekedés forgalma a jobb minőségű úthálózat miatt, és elkerülő szakaszok kiépítése hiányában (pl. a 63. sz. főút esetében Sárbogárdon) nőhet a belterületi szakaszok forgalma és az azzal járó környezetterhelés, de nő a közösségi közlekedést választók</p>	-	+/-	+/-	<p>Átgondolt, a magas táj- és természeti értékekkel rendelkező területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása.</p>

		aránya is. A megyei célkitűzések alapján nő a kötött pályás közlekedést igénybevevők száma. Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása. Élőhelyek további fragmentációja léphet fel.				
	Szociális infrastruktúra fejlesztése	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik.	+	+	+	
Természeti környezet védelme	Települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése	A zöldfelületi arány javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése.	0	+	+	
	Hulladékgazdálkodás fejlesztése, körforgásos gazdaságra való áttérés	Hulladékgazdálkodás hiányosságainak felszámolása. A szelektív hulladékgyűjtés	+	+	0	

		arányának növelése. A hulladék újrahasznosítás növelése, ezáltal a primer nyersanyag felhasználás csökkenése. Illegális hulladéklerakó helyek felszámolása. A víz és talajszennyezések csökkenése				
	Vízminőség javító és vízvédelmi fejlesztések megvalósítása	Felszíni vizek szennyezésének csökkenése. Felszíni vízkészletek hosszú távon megmaradnak. Egészséges ivóvíz készletek.	+	+	+	
	Természet- és tájvédelmi beavatkozások	Természetvédelmi területek állapota javul, az ökológiai sokféleség növekedése. Csökken a környezet terhelés. Egészségesebb környezet alakul ki.	+	+	+	
	Agrár-környezet- és tájgazdálkodási fejlesztések	Csökkenő talaj-, vízszennyezések Gazdaságosabb erőforrás (talaj)	+	+	+	

		használat. Nő az egészséges mezőgazdasági termékek aránya.				
Klímváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása	Városi/települési zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése, mérési hálózat kialakítása a hő, a zaj, és a levegő tisztaság meghatározása és a teendő intézkedések érdekében	A zöldfelületi arány javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése.	0	+	+	
	Energiahatékonysági beruházások (épületenergetika)	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik.	+	+	+	
	Megújuló alapú energia-felhasználás fejlesztések	Természeti erőforrások igénybevétele csökken, a fosszilis tüzelőanyagok okozta környezetterhelés (az épületszintű fűtési	+	+	+	

		rendszerek esetében is, de különösen a megújuló energia alapon működő távhő rendszerek bővítésével) csökken. A légszennyezettség okozta megbetegedések száma csökken.				
	Körforgásos gazdaságra való áttérés	Természeti erőforrások igénybevétele csökken, hulladékok okozta környezetterhelés csökken.	+	+	0	
Települési épített környezet fejlesztése	Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés	Területfoglalás és zöldfelület kivétel. Az új nyomvonalak mentén nő a levegő és zajterhelés. A kerékpárforgalmi úthálózat bővülésével ugyanakkor nő a gépjármű helyett kerékpárt használók aránya.	-	+/-	+/-	Átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. A kerékpáros közlekedési módot népszerűsítő szemléletformáló kampányok.
	Belterületi csapadékvíz elvezetés	A víztestek belterületi diffúz szennyezésének	0	+	+	

		csökkenése. Egészséges ivóvízbázisok fenntartása. A belvízkárok és a villámárvizek okozta károk csökkenése, ezáltal az emberi élet és épített értékek veszélyeztetésének csökkenése.				
	Vízi közmű rendszerek, ivóvíz hálózatok felújítás, ivóvíz minőség javító beruházások	Egészséges ivóvíz biztosítása. Vízkészletekkel való takarékosabb bánásmód a rendszerveszteségek csökkentésével.	+	0	+	
	Szennyvízelvezetés- és tisztítás fejlesztése	A vztetek belterületi diffúz szennyezésének csökkenése. A szennyvíztisztító telepekből származó pontszerű szennyezések mérséklése. Egészséges ivóvízbázisok fenntartása.	0	+	+	

	<p>Térségi és helyi közösségi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, intermodális csomópontok kialakítása</p>	<p>Nő a közúti közlekedés forgalma a kialakított intermodális csomópontok környezetében, de nő a közösségi közlekedést választók aránya is. Nőhet a közlekedési infrastruktúra területfoglalása a települési zöldfelületek rovására.</p>	-	+/-	+/-	<p>Átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Intelligens közlekedésirányítási- szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye a közösségi közlekedési csomópontok környezetében.</p>
	<p>Barnamezős területek rekonstrukciója</p>	<p>Az épített környezet állapotának javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése. Részben kiváltható a zöldmezős beruházások jelentett értékes zöldfelületek, mezőgazdasági termőterületek területfoglalása. Környezeti kármentesítés esetén csökken a talaj és a vízbázisok szennyezettsége.</p>	+	+	+	

<p>Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása</p>	<p>Turisztikai szolgáltatás és attrakciófejlesztés</p>	<p>Az épített környezet állapotának javulása, ugyanakkor a vonzerő látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza. A rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.</p>	<p>0</p>	<p>+/-</p>	<p>+/-</p>	<p>Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.</p>
	<p>Kulturális intézmények, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése</p>	<p>Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik. A nyitott közösségi terek fejlesztésével a zöldfelület állapotának javulása. Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése.</p>	<p>0</p>	<p>+</p>	<p>+</p>	
<p>Vállalkozások fejlődési</p>	<p>Üzleti infrastruktúra-, Üzleti környezet (pl. ipari park,</p>	<p>A technológiai fejlesztések során az emisszió</p>	<p>+/-</p>	<p>+/-</p>	<p>+/-</p>	<p>Barnamezős területek ipari és szolgáltató beruházások telepítésére való előnyben részesítésével csökkenthető zöldfelületi</p>

<p>lehetőségeinek biztosítása</p>	<p>inkubátorház) fejlesztése.</p>	<p>csökkentéssel csökken a levegő és vízszennyezés. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik. De emellett Nő a közúti közlekedés forgalma és így a légszennyezettség a kialakított telephelyek, logisztikai központok környezetében és zöldmezős beruházások esetén nő a területfoglalás.</p>				<p>területfoglalás. Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a fejlesztett telephelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A légszennyezettség valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lehetőleg lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani.</p>
	<p>Gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, a közút- és vasúthálózat fejlesztése</p>	<p>A gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztések teherforgalom növelő hatásával nő a levegő- és a vízszennyezés, valamint a zajterhelés. A levegőszennyezés és a zajterhelés az emberi egészség károsodását okozza. Nő a közlekedési</p>	-	-	-	<p>A légszennyezettség valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új közlekedési létesítményeket, nyomvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani. Átgondolt, az értékes zöldfelületeket és mezőgazdasági területek kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása.</p>

		infrastruktúra területfoglalása.				
	Szálláshely és vendéglátás infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése	Az épített környezet állapotának javulása, ugyanakkor a szállás- és vendéglátóhelyek látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza. A kapcsolódó minőségi rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.	0	+/-	+/-	Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a szállás- és vendéglátóhelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
	Helyi piacok kialakítása.	Csökkenő szállítási távolságok, csökkenő tranzitforgalom. Csökken a környezeti terhelés.	0	+	+	
Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése	Digitalizáció, IKT fejlesztései	Csökken az ingázók száma, csökkenő tranzitforgalom. Csökken a környezeti terhelés.	0	+	0	
	Innováció, kutatás-fejlesztés	Csökken a nyersanyag- és energiafelhasználás, csökken a káros anyag	+	+	0	

		kibocsátás és a hulladék képződés.				
Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)	Turisztikai infrastruktúra, termék- és szolgáltatás fejlesztés	Az épített környezet állapotának javulása, ugyanakkor a vonzerő látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza. A rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.	0	+/-	+/-	Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.
	Kultúra, közösségi terek infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése, kulturális attrakciók fejlesztése.	Az épített környezet állapotának javulása. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik. A nyitott közösségi terek fejlesztésével a zöldfelület állapotának javulása.	0	+/-	+/-	Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.

		<p>Egészségesebb lakókörnyezet megteremtése. Ugyanakkor a vonzeró látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza, ami a légszennyezettség és zajterhelés növekedéshez vezethet.</p>				
<p>Várható hatás: + pozitív hatás, - negatív hatás, +/- kettős hatás, 0 nincs hatás.</p>						

KOMPLEX TÁRSADALMI-GAZDASÁGI-KÖRNYEZETI HATÁSOK

Fejér megye felülvizsgált területfejlesztési koncepciója stratégiai hatásvizsgálat keretében a fenti, környezeti hatások elemzése mellett prioritásonként értékelésre kerültek a koncepció megvalósítása esetén várható komplex társadalmi-gazdasági-környezeti hatások is az alábbiak szerint.

I. prioritás: Társadalmi kohézió

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	1	2
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	3
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	1
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	1	1
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyona	+	1	1
4) A levegő minőségére	+	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	2	2
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	2	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

II. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	0	0	0
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	2
3) A mezőgazdaságra	+/-	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+/-	2	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	2
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	-	1	2
13) a környezeti kockázatra	-	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

III. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	0	0	0
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	1	2
3) A mezőgazdaságra	0	0	0
4) Az erdőgazdálkodásra	0	0	0
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	2	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	2	3
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	1	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	3	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyonra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+	1	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	1	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	0	0	0
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

IV. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	2
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	2	3
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	1	2
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	1	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	1	2
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	2
2) A talaj minőségére	+	3	2
3) A földtani és ásványi vagyonra	+	1	2
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	3	3
9) Az épített környezetre	+	2	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	1	2
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	1	2
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

V. prioritás: Természeti környezet védelme

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	0	0	0
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+/-	3	2
5) Az idegenforgalomra	+	2	2
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	2	2
8) A foglalkoztatásra	+	1	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	1
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	1	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	1	2
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	3
2) A talaj minőségére	+	3	3
3) A földtani és ásványi vagyonra	+/-	3	3
4) A levegő minőségére	+	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	3	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	3	3
9) Az épített környezetre	+	1	2
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	1	2
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	1	2
12) Az élővilágra	+	3	3
13) a környezeti kockázatra	+	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

VI. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	+	3	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	3	3
5) Az idegenforgalomra	+	1	2
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	2	2
8) A foglalkoztatásra	+	2	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	3	3
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	2
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	+	2	2
2) A talaj minőségére	+	1	2
3) A földtani és ásványi vagyonra	0	0	0
4) A levegő minőségére	+	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	3	3
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	3	3
13) a környezeti kockázatra	+	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

VII. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	1	2
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+	1	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	+	3	3
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	2	2
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	2	2
3) A szabadidő eltöltésre	+	2	2
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	3
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	+	2	3
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	3	3
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	2
2) A talaj minőségére	+/-	1	2
3) A földtani és ásványi vagyonra	+/-	1	2
4) A levegő minőségére	+/-	3	3
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+/-	3	3
6) az ár - és belvízvédelemre	+/-	3	3
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+/-	3	3
13) a környezeti kockázatra	+/-	3	3
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

VIII. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	0	0	0
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	2
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	1	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	1
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyonra	+/-	1	1
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	3	3
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

IX. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	2	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+/-	2	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	3	3
10) Az energiaellátásra	+	1	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	3	3
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+/-	2	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	3	3
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	2	2
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	2	2
2) A talaj minőségére	-	1	2
3) A földtani és ásványi vagyonra	+/-	2	2
4) A levegő minőségére	+/-	3	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+/-	2	2
6) az ár - és belvízvédelemre	+/-	2	2
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+/-	3	3
9) Az épített környezetre	+/-	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	-	1	1
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	-	1	1
12) Az élővilágra	-	2	2
13) a környezeti kockázatra	+/-	2	2
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

X. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	3	3
3) A mezőgazdaságra	+	2	3
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	3
5) Az idegenforgalomra	+	2	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	1	2
10) Az energiaellátásra	+	2	2
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	2	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	0	0	0
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	0	0	0
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	1
8) A helyi kultúra fejlődésére	0	0	0
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	0	0	0
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyonra	+/-	1	1
4) A levegő minőségére	+	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	+	1	2
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	+	2	2
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	0	0	0
9) Az épített környezetre	+	2	2
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	0	0	0
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	0	0	0
12) Az élővilágra	+	1	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

- XI. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)

Hatás megnevezése	Hatás iránya	Hatás nagysága	Bekövetkezés valószínűsége
Gazdasági hatások			
1) A természeti erőforrásokra (a kiaknázás lehetőségei és korlátai)	+	3	3
2) Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	+	2	2
3) A mezőgazdaságra	+	2	2
4) Az erdőgazdálkodásra	+	1	2
5) Az idegenforgalomra	+	3	3
6) A vízgazdálkodásra	0	0	0
7) A térség versenyképességére	+	3	3
8) A foglalkoztatásra	+	3	3
9) A műszaki infrastruktúra-hálózatra	+	2	2
10) Az energiaellátásra	0	0	0
Társadalmi hatások			
1) A népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)	+	1	2
2) A foglalkoztatásra és foglalkoztatás szerkezetére	+	3	3
3) A szabadidő eltöltésre	+	3	3
4) A népesség életminőségére és egészségi állapotára	+	3	2
5) A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	0	0	0
6) A népességmegtartó képességre	+	2	2
7) az esélyegyenlőségre, esélyteremtésre, társadalmi felzárkózásra	+	1	1
8) A helyi kultúra fejlődésére	+	3	3
Környezeti hatások			
1) A termőföld mennyiségére	-	1	1
2) A talaj minőségére	0	0	0
3) A földtani és ásványi vagyponra	+	1	1
4) A levegő minőségére	+/-	2	2
5) A vízre (felszíni és felszín alatti vizek mennyisége és minősége)	0	0	0
6) az ár - és belvízvédelemre	0	0	0
7) A hulladékgazdálkodás helyzetére	0	0	0
8) A tájra (tájszerkezet, tájhasználat, tájjelleg, tájkép)	+	2	2
9) Az épített környezetre	+	3	3
10) A kulturális örökségre (Műemlékvédelem, régészet)	+	3	3
11) A világörökségi és a világörökségi várományos területekre	+	3	3
12) Az élővilágra	+	2	2
13) a környezeti kockázatra	+	1	1
hatás iránya: 0 nincs, +: pozitív, -: negatív, +/-: kettős irányú hatás nagysága: 0: nincs, 1: gyenge, 2: közepes, 3: erős bekövetkezés valószínűsége: 0: elhanyagolható, 1: kicsi, 2: közepes, 3: nagy			

3.7. A KÖRNYEZETI-, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYEK ALAPJÁN A KONCEPCIÓ ÉRTÉKELÉSE

Míg a korábbiakban részletesen értékelésre kerültek a felülvizsgált koncepció egyes prioritásainak és azok tervezett beavatkozásainak konkrét hatásai a környezeti rendszerre, valamint a társadalmi és gazdasági folyamatokra, a jelen fejezetben a területfejlesztési koncepció által javasolt célok együttes megvalósulásának összetett, a környezetre, a társadalom és a gazdaság szerkezetére gyakorolt hatása kerül bemutatásra.

A megyei területfejlesztési koncepció olyan integrált terv, amelyek hatására megváltozik a megye távlati térszerkezete, a javasolt célokhoz kapcsolódó prioritások és beavatkozások hatására új infrastrukturális elemek jönnek létre, illetve a különböző támogatási politikák hatására megváltozik a távlati területhasználat.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció meghatározza azokat az általános és részletes térhasználati elveket, amelyeket a megyei fejlesztési koncepció kialakítása során is sorvezetőként szolgál, így biztosítva a környezeti szempontok érvényesülését a célok és prioritások tervezése során, ezek különösen:

Okszerű és takarékos helyhasználat

A takarékos és átgondolt területhasználat a legfontosabb térhasználati elvek egyike. A termőföld védelme, mivel rendkívül korlátozottan megújuló erőforrásról van szó, a legfontosabb célja a takarékos területhasználatnak. Hasonló, nem pótolható értékeket véd az ökológiai szempontból jelentős területek (vizes élőhelyek, gyepek, erdők stb.) megőrzése is. A kihasználatlan beépített területek, barnamezők jobb hasznosításával hosszú távon a nemzetgazdaság számára fontos erőforrásokat védünk, biztosítva ezzel a gazdasági növekedés alapfeltételeit, miközben a csökkent értékű területek értékét is növelhetjük. A barnamezős beruházások támogatása tehát nemzetgazdaságilag is fontos. Szükséges ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a barnamezős területeken megvalósuló beruházások esetében fontos szempont a korábbi használat révén keletkezett környezeti károktól való mentesítés szakszerű elvégzése.

A gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálásának része lehet az egyes térségek gazdasági/társadalmi fejlődését szolgáló beruházások tervezésénél a fokozottabb területi megközelítés, a beruházók és a térség számára legkedvezőbb helyszínek központilag segített kiválasztása, a barnamezős területek központi nyilvántartása, gazdasági ösztönzők kialakítása, alap műszaki/vonalas infrastruktúra fejlesztés, kármentesítés támogatása.

Városok szétterülésének megakadályozása

A takarékos helyhasználatot érvényesíteni kell a településfejlesztésben is. A városok szétterülésének elkerülése, a tagolt és kompakt városszerkezet kialakítása az agglomerációs településeket is erősen érinti, valódi térségi szintű térszervezési feladat. A vidékies területhasználatnál is kerülni kell a talajpusztulást, visszafordíthatatlan talajvízcsökkenést okozó tevékenységeket. Az infrastruktúra-fejlesztések tervezésénél az ezt figyelembe vevő megoldásokat kell támogatni. Mindez többek között a természeti értékek és erőforrások védelme mellett a tájnak a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képességét is fokozza.

Értékkörzés a fenntarthatóság szolgálatában

A természeti értékek és erőforrások, valamint a kulturális örökség, a tájkép védelme szintén kiemelkedő feladata a területrendezésnek, amit a területfejlesztés is támogat a saját eszközeivel. A védelem mellett azonban egyre inkább a fenntarthatóság tágabb szempontjait is figyelembe kell venni, például a klímaváltozás kapcsán. A megőrzést szolgáló intézkedések rendszere mellett a

kedvezőtlen változások megelőzésében is fontos szerepet kaphat a területrendezés, a korábban már említett, beruházásokat, fejlesztéseket befolyásoló szerepével. Ebben még szorosabb együttműködésre van szükség az ágazati fejlesztéspolitikákkal, hiszen a védett területek, értékek önmagukban nem elegendőek a fenntartható környezeti állapotok megőrzéséhez. Az ország teljes területén tekintettel kell lenni az anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás káros hatásainak megelőzésére, illetve csökkentésére. A Fejér megyében jelenleg is működő távhő rendszerek (Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Sárbogárd) ellátási körzeteinek bővítése és további fejlesztése, valamint az arra alkalmas távhővel még nem ellátott településeken új rendszerek kiépítése javasolt a megújuló energiára történő teljes, vagy részleges átállításával, amelyek hozzájárulnak az Európai Unió felé vállalt célok teljesüléséhez. Mindemellett a távhő rendszerek megújuló energiára történő átállítása kedvező hatást gyakorol a fokozódó légszennyezés káros hatásainak mérséklésében.

A természetes folyamatok következtében ismét emelkedő szintű karsztvíz készlet hasznosításában kerülendő olyan nagy volumenű vízkitermelés támogatása, amely a(z egyébként dinamikusán változó) karsztvízszint süllyedés nem természetes ütemű folyamatát hozza vissza, ezért a jövőbeni vízkivételt körültekintően kell tervezni, amellet hogy a legnagyobb vízfogyasztó, Székesfehérvár is egyre nagyobb mértékben támaszkodna erre a vízforrásra (Csór/Kincsesbánya).

A helyi erőforrások használata és a gazdaság fejlesztés támogatása

A gazdaságfejlesztés, az ellátásbiztonság javítása, a kistelepülések népességmegtartó képességének erősítése, a szállítási igények csökkentése, tágabb értelemben a gazdasági, társadalmi, környezeti fenntarthatóság megőrzése vagy visszaállítása érdekében a helyi gazdaság fejlesztése, a helyben meglévő értékek felismerése, tudatos és fenntartható kiaknázása a fejlesztéspolitika egyik kiemelkedő területi célja. Ezt a térszerkezet alakításával a területrendezés is tudja támogatni, az önmagukban is élet-és fejlődőképes funkcionális térségek, városkörnyékek beemelésével a területi tervekbe, a közlekedés- és infrastruktúrafejlesztések orientálásával, a gazdaságfejlesztési célú beruházásokra vonatkozó szabályozással. Mindez nemcsak a gazdaság, az infrastruktúra, a munkahelyek ideálisabb rendszerének kialakítását segíti, de a helyi közösségeket, a működő és életképes szociális kapcsolatrendszereket, a helyi identitást is erősíti.

Fejér megye területfejlesztési koncepciójának hatása a megye térszerkezetére részben a koncepcióba beépülő, az országos társadalmi, gazdasági, területi, infrastrukturális célkitűzések, valamint az érvényes területrendezési szabályok érvényesülésén keresztül, részben a megye sajátos fejlesztési szükségleteire reagáló cél- és prioritásrendszeren keresztül mutatkozik meg. A felülvizsgált koncepció alapján a 2030-ra várható megyei térstruktúra jellemzői azok környezetre gyakorolt hatása szemszögéből:

- Fejér megye jövőképe megvalósításának egyik pillére a **közúti közlekedési hálózatok fejlesztése**. A megyét a Kárpát-medence három legjelentősebb közlekedési tengelye érinti, amelyek összeköttetést biztosítanak Európa innovációs központjaival. A Bécs-Budapest tengely (M1 autópálya) a térség északi területét metszi, a Kijev-Trieszt folyosó Budapest-Ljubljana-Trieszt, ill. a Budapest-Zágráb-Fiume (Split) tengely (M7 autópálya) pedig a megye gerincén halad át, amelyet kiegészít a Duna vízi útja. Jelentős magisztrális eleme még az M6 gyorsforgalmi út, amely keleti határán a Dunával párhuzamosan halad és Osijek/Eszék irányába nyújt összeköttetést, továbbá alacsonyabb rendű, de nagy forgalmat bonyolító útvonal a 8. sz. főút Klagenfurt végponttal. A megyét új gyorsforgalmi út (M8)

fogja érinteni, amely országos viszonylatban is hiánypótló transzverzális irány lesz, jelentős területfejlesztő hatással, tervezett csomópontjainak környezete várhatóan felértékelődik. A 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., 63. sz. és 83. sz. főutak kiépítése – amely az M1-M7-M8-M6-M5-M4-M25 utakat köti össze – Fejér megye déli hátrányos helyzetű járásainak feltárásában, a települések és a közszolgáltatások elérhetőségében nagymértékű javulást eredményez, és nem utolsósorban egy, a fővárost nagy távolságban elkerülő belső gyűrűként is szolgál. Fenti tengely mentén kialakuló dinamizálódó övezetek lesznek: Enying-Lepsény, Dunaújváros, Sárbogárd és kisebb mértékben Mezőfalva, Káloz környéke, de a fejlődés gyorsulása várható Polgárdin is. Fejér megye kedvező nagytérségi közlekedés-földrajzi helyzete ellenére számos külső-belső kapcsolat szorul javításra. Ilyenek a Székesfehérvár régióközpont és Tatabánya szomszédos megyeszékhely, illetve Oroszlány, Bicske elérhetősége. Problémás a Székesfehérvár-Dunaújváros közötti vasúti összeköttetés. A megyében – részben topográfiai okból - relatíve sok a zsáktelepülés, ahol a természeti-, ökológiai értékek megőrzése és ökoturisztikai célú hasznosítása fokozott figyelmet kap. Két gyorsvasút tervezése és várható megvalósítása érinti a központi fekvésű Fejér megyét, amely jelentős területeket vesz igénybe és Budapestet kapcsolja be mind a Kijev-Adria európai szintű vasúthálózatba, mind a Budapest-Pozsony-Brno-Varsó nemzetközi gyorsvasút hálózatba.

- A megye lényeges területfelhasználási elemei a Duna-Sárvíz-Sárrét-Bakony és a Sárvíz-Kajtor-csatorna-Velencei-tó-Zámolyi-medence-Vértes **ökológiai rendszer erdő-, gyepterületei, vízrendszere**. E természetközeli területek az országos ökológiai hálózat fontos elemei. Térségi szempontból kiegészítő jelentőségű a Váli-víz és a Szent László-patak völgye, amelyek északon a Dunazug-hegyvidékhez, délen a Dunához csatlakoznak, valamint a Velencei-tó - Bika-völgy - Cikolai-víz - Lídia halastavak - Duna vizes élőhelyeinek láncolata, továbbá a Sió-csatorna és a Cinca-Csíkgát vonala. A térszerkezeti fejlődési tengelyek helyenként átmetszik az ökológiai folyosókat, ami konfliktusterületeket jelöl ki, ahol az urbanizáció hatásai a természetmegőrzés igényével konfrontálódnak.
- A megyei jogú városokban, jelentős gazdasági vonzáskörzetükkel együtt **erős urbanizációs folyamatok** jellemzőek, amelyek a koncepció megvalósulásával tovább fokozódnak. E nagyvárosok körüli agglomerálódáson kívül erős urbanizáció tapasztalható a Velencei-tó part menti zónájában, valamint az M6-os autópálya menti térségben. A megyei területfejlesztési koncepció forgatókönyve alapján az új beépített területek kialakulása elsősorban Székesfehérvár, Dunaújváros agglomerációs területein, illetve kisebb mértékben a budapesti agglomeráció vonzáskörzetében várható. Így e területeken a környezet fokozott igénybevétele, és a környezetterhelés várhatóan további növekedést fog mutatni, amely a tervezett fejlesztések során a fenntarthatósági szempontok fokozott érvényesítésével mérsékelhető.
- A **megye déli területei** már a XX. század során központnélküliek voltak, ami napjainkig kihat e térség fejlettségére. A Sárbogárdi és Enyingi járások társadalmi-gazdasági elmaradottsága többek között a terület **hagyományosan nagyüzemi mezőgazdasági** szerepével függ össze, annak helyi vidékfejlesztési, jövedelemtermelő képességének csökkenése miatt évtizedek óta elvándorlás jellemzi. E jelenleg még periférikus térség kiváló mezőgazdasági termőhelyi potenciál mellett ugyanakkor kihasználatlan természeti és kulturális adottságokkal rendelkezik, melyekre építve a koncepció önálló területi prioritást fogalmaz meg (Dél-Fejér – KDMKT), melynek főbb elemei a foglalkoztatottság szintjének növelése és ehhez kapcsolódóan a **gazdasági szerkezetváltást és a helyi gazdaság megerősítését** elősegítő fejlesztések, helyi termékértékesítés, helyi piacok

ösztönzése, a szociális gazdaság kiépítése. A termelési szerkezet diverzifikálása, az ellátási láncok rövidülése kétség kívül kedvező környezeti hatásokkal párosul.

- A fent bemutatott folyamatokkal párhuzamosan, a koncepció fenntarthatóság és a klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése horizontális elveinek érvényesítésén keresztül a megye **természetközeli területei**, elsősorban az erdő és a természetes gyepterületek is **fokozatosan bővülnek**. Erdőterületek kialakulása elsősorban a jelenlegi, kevésbé értékes szántóterületeken várható.
- A helyi gazdaság, helyi termékek előállítását és feldolgozását ösztönző beavatkozások révén a **mezőgazdasági területeken** a szántóterületek csökkenése mellett, a vidéki területeken ösztönzött **diverzifikáltabb területhasználat** hatására az ültetvények és a szőlőterületek, valamint a gyepek kis arányú növekedése, a táj mozaikosságának javulása várható. A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére tett beavatkozások keretében az erózió és a defláció elleni védelem érdekében a mezőgazdasági területeken nő a mezővédő erdősávok, erdőfoltok téraránya, amely a biodiverzitás további növekedését eredményezi.

A környezeti, társadalmi és gazdasági hatások várható alakulása abban az esetben, ha a koncepció javaslatai nem valósulnak meg:

- A globális éghajlatváltozás okozta természeti hatások olyan mértékű felerősödése, amely agrárgazdálkodási, közlekedési, logisztikai alapvető élelmiszerellátási, foglalkoztatási kezelhetetlen feszültségekhez vezet. (árvíz és belvíz veszély, aszály, kiterjedt fagykár, erdőtüz),
- A helyi zöld és kék infrastruktúra állapota, valamint a klímaalkalmazkodás (illeszkedés a helyi klímastratégiákhoz) feltételei romlanak,
- A megye tranzit szerepe, az ebből eredő káros hatások (légszennyezés, bűnözés) erősödése a közösségi közlekedés folyamatos térvesztésével együtt értékcsökkentő tényezővé válhat,
- A több hullámban érkező pandémia társadalmi, gazdasági és környezeti hatásainak oly mértékű felerősödése, amely az egészségügyi, idősellátási és szociális, oktatási rendszerek túlterheléséhez vezethet. Az egészségügyi járványhelyzetek miatt a globális értékláncok sérülékennyé válnak,
- A megyei, az exportorientált, globális gazdasági változásoknak is kitett feldolgozóipari ágazatok kiemelkedő súlya fennmarad, sérülékennyé téve a gazdaságot,
- Budapest elszívó hatása tovább erősödik, ami nem csak a munkavállaláskor, de a felsőfokú tanulmányok esetében is előfordulhat,
- A megye meglévő turisztikai vonzerejére a fejlesztések elmaradásával gyenge szolgáltatási rendszer épül, amely rontja a turisztikai szolgáltatások színvonalát és csökkenti az attrakciók látogatottságát,
- A kedvezményezettek (önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások) a kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt beszűkült lehetőségeik következtében, az esetleg növekvő intenzitás mértéke okán nem tudják a szükséges önrészt biztosítani a fejlesztésekhez, beruházásokhoz, így az egyes térségek közötti gazdasági-társadalmi szakadék tovább erősödik, a megyén belüli megosztottság tovább fokozódik,
- A népességcsökkenés tovább folytatódik és a közlekedéskapcsolati hiányok tovább erősödnek. Székesfehérváron csökken az új iparvállalatok és kereskedelmi szolgáltatások betelepülése, Dunaújvárosban tovább késik a nehézipar szerkezeti átalakítása, Dél-

Fejérben tovább csökkent a népesség és a szakképzett munkaerő számára a térség vonzereje,

- A területi humánfejlesztések elmaradásával az egészségügyi-alapellátási, járóbeteg szakellátási és szociális alapszolgáltatások, társulási rendszerek infrastrukturális állapota és működési feltételei romlanak.

4. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE, VALAMINT A TÁRSADALOMRA ÉS A GAZDASÁGRA KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ, A KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ INTÉZKEDÉSEK KÖRNYEZETI HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE.

A koncepció megvalósítása következtében negatív környezeti hatások várhatóan elsősorban a közlekedési hálózat fejlesztésével, a logisztikai és ipari fejlesztési prioritások tervezett beavatkozásai kapcsán léphetnek fel, de az agglomerálódó térségek üzleti infrastruktúra fejlesztései, valamint a várható lakosságszám növekedése kapcsán megjelenő területfoglalás, urbanizációs folyamatok is hordoznak magukban környezeti kockázatokat. A koncepció fentiek szerinti jellemző prioritásai, ill. a tervezett beavatkozások jelentette főbb hatótényezők:

- Munkaerőpiacra való felkészítés - Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése,
- Térségi és gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, intermodalitás feltételeinek megteremtése,
- Települési épített környezet fejlesztése - Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés,
- Turisztikai infrastruktúra, szolgáltatás és attrakciófejlesztés,
- Szálláshely és vendéglátás infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése,
- Üzleti infrastruktúra-, üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház) fejlesztése,

A negatív hatások közt jellemzően az alábbiak léphetnek fel:

- Nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség,
- Nő a közúti közlekedés forgalma a jobb minőségű úthálózat miatt, és a kialakított intermodális csomópontok környezetében,
- Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása. Az M8 gyorsforgalmi út és a 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., 63. sz. és 81. sz. főutak kiépítése jelentős mezőgazdasági és védett területeket szel át, foglal el. Várható forgalma - mivel Budapestet nagytávolságban elkerülő körgyűrűként is funkcionál - jelentős mértékű terhelést jelent Fejér megyének. Az M1 és M7 autópályák 2x3 sávra bővítése és csomópontjai kapacitásának növelése jelentős területigénnyel jár.

- A lineáris infrastruktúra bővítése, a települések (elsődlegesen a városok) terjeszkedése a földtani közegre maradandó hatással bírnak. A lineáris infrastruktúra (úthálózat) bővülése következtében lokálisan számolni kell a földtani közeg szennyezésének növekedésével.
- Élőhelyek további fragmentációja léphet fel, Fejér megyében ez különösen a nagy értékű vadállomány és a ma még nagyon jó állapotban lévő élő vízfolyásokra és csapadékvíz elvezető rendszerekre járhat káros következményekkel.
- A települési területeken területfoglalás és zöldfelület kivétel. Az új nyomvonalak mentén nő a levegő és zajterhelés,
- A telepszerű többszintes lakóparkokban, zárt soros beépítésű, megfelelő átszellőzéssel nem rendelkező településrészekben, valamint a jelentős nagyságú idős otthonokban élők számára és különösen a kórházakban ápolott betegek esetében súlyos egészségkárosodáshoz vezethet, az ún. forró napok számának és időtartamának már jelenleg is érezhető mértékű növekedése,
- A klímaváltozás következtében fellépő „forró napok” növekedésének gyermekekre és idősekre gyakorolt kedvezőtlen hatása mellett gondolni kell az építési előírások módosítására, amely az árnyékolást, a hőszigetelést, ha szükséges ideiglenes hűvösebb helyek kijelölését teszi indokolttá. A környezetet terhelő következménye a klíma- és hűtő berendezések használatának a megnövekedett villamos energia felhasználás is. A villamosenergia-fogyasztás megnövekedése mellett a hagyományos klímaberendezések fokozott használata tovább emelheti a külső hőmérsékletet, különösképpen a városi környezetben.
- A turisztikai vonzerők látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza,
- Nő a közúti közlekedés forgalma és így a légszennyezettség a kialakított telephelyek, logisztikai központok környezetében és zöldmezős beruházások esetén nő a területfoglalás,
- A gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztések teherforgalom növelő hatásával nő a levegő- és a vízszennyezés, valamint a zajterhelés. A levegőszennyezés és a zajterhelés az emberi egészség károsodását okozza,
- A szállás- és vendéglátóhelyek látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza.

A negatív környezeti-, társadalmi- és gazdasági hatások mérséklésére elsősorban az alábbi megvalósítási szempontok figyelembe vétele javasolt:

A munkaerőpiacra való felkészítés - Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése esetében a munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével, elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzésével.

Térségi és gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, intermodalitás feltételeinek megteremtése esetében átgondolt, a magas táj- és természeti értékekkel rendelkező területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Emellett intelligens közlekedésirányítási-szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye a közösségi közlekedési csomópontok környezetében. A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új közlekedési létesítményeket, nyomvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani, valamint a

településkörnyéki nyomvonalak esetén kötelező érvénnyel biztosítani kell a zaj és rezgésvédelem előírások betartását.

Települési épített környezet fejlesztésénél a klímaváltozás negatív hatásai mérséklésének egyik fontos eleme, hogy a környezeti ártalmakat és azok következményeit az állampolgár és a közszolgáltatás működtetője mérni tudja. Ezt az eredményt megfelelő és értékelhető módon, rendszeresen és megújítva közzé kell tenni, hogy az állampolgárok reakciója, az egészséges életvitel befolyásolható legyen. Ez vonatkozik a levegőtisztaság, a zaj, a hőmérséklet, az ivóvízminőség és nem utolsósorban a hulladékgazdálkodás területeire. Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és –építés esetében átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása, figyelembe véve az erősödő trendet jelentő elsősorban városi/üdülőterületi mikromobilitási igények növekedését, az új közlekedésszervezési kihívásokat (e-kerékpárok, e-rollerek stb.) is. Továbbá a kerékpáros közlekedési módot népszerűsítő szemléletformáló kampányok szervezése.

Turisztikai infrastruktúra, szolgáltatás és attrakciófejlesztés esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.

Szálláshely és vendéglátás infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a szállás- és vendéglátóhelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.

Üzleti infrastruktúra-, valamint telephelyfejlesztés, logisztikai infrastruktúra fejlesztése esetében a barnamezős területek ipari és szolgáltató beruházások telepítésére való előnyben részesítésével csökkenthető zöldfelületi területfoglalás. Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a fejlesztett telephelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A légszennyezettség valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lehetőleg lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani.

A koncepcióban szerepel néhány olyan beavatkozás, amely megvalósítása esetén elsősorban pozitív környezeti hatással jár, azonban vannak olyan szempontok, amelyek betartása szükséges az esetleges járulékos negatív hatások mérséklésére, ezek ún. kettős hatású beavatkozásokként értékelhetőek. Ilyenek:

- Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése, közösségi közlekedési rendszerek hatékonyságának javítása. A fentebb feltárt negatív hatások mellett pozitív környezeti hatást jelent, hogy csökken az egyéni közlekedési módot választó munkába járók aránya ezzel együtt nő a közösségi közlekedést választók aránya.
- Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és –építés esetén pozitív környezeti hatás, hogy a kerékpárforgalmi úthálózat bővülésével nő a gépjármű helyett kerékpárt használók aránya.
- Turisztikai infrastruktúra, szolgáltatás és attrakciófejlesztés esetén pozitív környezeti hatás az épített környezet állapotának javulása. Emellett a rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.
- A szálláshely és vendéglátás infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése révén az épített környezet állapotának javulása várható (energetikailag korszerű épületek, energiatakarékos technológiák alkalmazása). A szálláshely fejlesztésekhez jellemzően

kapcsolódó minőségi rekreációs fejlesztések hozzájárulnak az emberi egészség javításához.

- Az üzleti infrastruktúra-, üzleti környezet (pl. ipari park, inkubátorház) fejlesztése esetén pozitív hatásként értékelhető, hogy a technológiai fejlesztések során az emisszió csökkentéssel csökken a levegő és vízszennyezés. Az energiahatékonyság növelésével a természeti erőforrások igénybevétele mérséklődik.

A fenti konkrét beavatkozási irányok mellett a megye térszerkezetét érintő komplex fejlesztések következtében a jövőbeni területhasználat változás tekintetében a legmarkánsabb változást a beépített területek növekedése jelenti, amely elsősorban termőterület csökkenését és végleges talajfoglalást eredményez. A területhasznált-változás negatív környezeti hatásait elsősorban megfelelő termőföld- és élőhely-védelmi szabályozással, a konkrét beruházások helyének környezeti szempontú meghatározásával lehet csökkenteni. A fentiek mellett a beruházások tervezésekor szükséges figyelembe venni a felszínmozgás-veszélyes területek elhelyezkedését, melyek nagyobb részben a megye északi felén lévő településeket (Bakonycsernye, Fehérváracsurgó, Lovasberény, Pusztaegres, Sukoró, Szabadhídvég, Székesfehérvár, Vál, Vértesacska) és súlyosabban a Duna-parti településeket (Rácalmás, Kulcs, Dunaújváros, Ercsi) érintik.

5. JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSEKRE, ELŐÍRÁSOKRA, FELTÉTELEKRE, SZEMPONTOKRA, AMELYEKET A KONCEPCIÓ ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS DOKUMENTUMBAN FIGYELEMBE KELL VENNI

A Fejér megyei területfejlesztési koncepció célkitűzéseinek konkrét fejlesztésekre történő lebontása a program fázis feladata. A koncepció olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a város- és vidék együttműködésének erősítését, a foglalkoztatás növelését és környezeti szempontból vizsgálva kiemelten a fenntarthatóságot, a klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklését helyezik a középpontba.

A területfejlesztési koncepció egyrészt megfogalmaz olyan területi célokat és ennek keretében javasolt beavatkozásokat, amelyek sikeres megvalósításához elengedhetetlen a megye határain túlmutató funkcionális térségek érintett területi szereplőinek együttműködése, az azok megvalósítását érintő **szomszédos megyék, funkcionális térségek** (ill. az azokat tartalmazó Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 dokumentumban) **területfejlesztési dokumentumaiban**, annak célrendszerében és tervezett beavatkozásaiban való koherens megjelenítése. Ilyen, megyehatárokon átívelő területi célok:

T1: Fenntartható városok: a területi fókusz várhatóan Fejér megye megyei jogú városai és járásközpontjai jelentik. A városfejlesztés kiemelt szempontja a társadalmi – gazdasági – környezeti értelemben vett fenntarthatóság elve, mely a várospolitikában integrált megközelítést igényel. Az érintett városi kör tagjait Fejér megye a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepük alapján állapította meg, miszerint a fenntartható városfejlesztés letéteményesei a megye járásközpontjai.

T2: Mezőföld Program (Dél-Fejér): területi fókuszban két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony áll. Mezőföld Fejér megye déli, elmaradott térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlene. E térségben a szomszédos megyékkel együttműködve a térség vidékfejlesztési szerepének erősítése érdekében speciális helyi termékek termesztése, a háztáji gazdaságok fejlesztése, a termékfeldolgozás bővítése, illetve halgazdaságok fejlesztése és az ezekre épülő agrárvertikum felépítése a cél.

T3: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések. A terület két, egymást részben átfedő területi szerveződés adja: egyrészt a Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács (továbbiakban: VVVTFT), amely megalakulása a Fejér és Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzatok Közgyűléseinek határozatai alapján történt meg. Másrészt Fejér megye 30 települése részét képezi a turisztikai térségek meghatározásáról szóló 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térségnek. A területi cél a turizmusfejlesztés hangsúlyossága a természeti, kulturális és történelmi örökség ápolásában, azokhoz való hozzáférés javításában, a helyi környezet jobb megismerhetőségében, bemutathatóságában ölt testet, de környezeti szempontból kiemelt cél az épített és természeti környezet fejlesztésének a fenntartható fejlődés elveivel való megfelelő összhangjának megteremtése.

A térséget érintő kiemelt térségek területfejlesztési dokumentumai, amelyek tervezet szintjén beépítésre kerültek a koncepció felülvizsgálata során, ugyanakkor a megyei területfejlesztési koncepcióban megfogalmazott környezeti szempontú beavatkozások és ajánlások figyelembe vétele javasolt azok véglegesítése és megvalósítása során:

- Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Térségfejlesztési Stratégiája,
- Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Területfejlesztési Koncepció és Program.

A Közép-Duna Menti Kiemelt Térséghez három megye (Tolna, Bács-Kiskun és Fejér) 99 települése tartozik. A korábban nem létező térség létrehozásának háttérében a paksi atomerőmű két új blokkjának tervezése, építése és üzembe helyezése, illetve a kapcsolódó egyéb, nagy volumenű fejlesztések állnak. A térségi együttműködés megteremtését segíti elő a 2020. augusztus 4-én megalakított Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács, amelyben a helyi és a kormányzati vélemények, elképzelések egyaránt megjelennek. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területfejlesztési koncepció és program, együttműködve a Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanáccsal jelenleg kidolgozás alatt áll, egyeztetési változata 2021. márciusára készült el.

Másfelől a koncepció célrendszerében és tervezett beavatkozásaiban szervesen kapcsolódik egyes ágazati szakpolitikák célterületeihez. A koncepció e célkitűzéseinek eléréséhez elengedhetetlen az **ágazati stratégiákba való szerves beágyazottság** biztosítása. A fentiek biztosítása érdekében a koncepció megfogalmazza az egyes ágazatok felé az együttműködési területekre vonatkozó, valamint a **társadalmi felzárkózás elősegítésére irányuló javaslatokat**, főbb üzeneteket, melyet az alábbi táblázat foglal össze, zöld háttérrel kiemelve a környezeti szempontú

intézkedések megvalósításában kulcsszerepet játszó ágazatokat, az azok számára megfogalmazott szempontokat:

Gazdaságfejlesztés	<p>A megye fókuszában az innovatív és fejlődő gazdaság áll, amely megőrzi és növeli a megye gazdasági szereplőinek versenyképességét, ezáltal a hagyomány befektetések és beruházások mellett az új, nagy hozzáadott értéket előállító tevékenységek számára is vonzó desztinációt kínál. Mindezek mellett a fejlesztések megvalósításakor a természeti környezet védelme, a fenntarthatóság is kiemelt szempont kell, hogy legyen. A körforgásos gazdaságra való áttérés a Fejér megyei területfejlesztési koncepció egyik kiemelt célkitűzése, melynek erősítése az országos ágazati szakpolitikákban, így a gazdaságfejlesztési tervezés és programozás során is szükséges.</p>
Közlekedésfejlesztés	<p>A megye többközpontú térstruktúrájának javításához szükséges a hálózatos gondolkodás további erősítése a közlekedés terén is: a megközelíthetőség javítása, a városok és várostérségeik belső és egymást összekötő közlekedési folyosóinak, az elérhetőségnek a javítása. A belső körgyűrű, az M1-M7-M8-M6-M5 összekapcsolásával nemcsak közlekedésfejlesztési szempontból jelentős, hanem a 20-25 km-es sávjában igen jelentős munkahelyteremtést, gazdaságfejlesztést tesz lehetővé. Nem utolsó sorban azt a kormányzati szándékot erősíti, hogy 30 percen belül minden településről gyorsforgalmi úton elérhető közszolgáltatások legyenek.</p> <p>Fejér megye forgalmas közlekedési folyosókkal rendelkezik, így fontos, hogy a fejlesztések megvalósításakor a légszennyezés kérdésköre is kellő hangsúlyt kapjon.</p> <p>Átgondolt forgalomszervezéssel, intelligens közlekedésirányítási-szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye. A közösségi közlekedési rendszerek összehangolásával vonzóbbá tehető a lakosság körében ez a közlekedési forma az egyéni közlekedési módokhoz képest, amely hozzájárul a forgalmi dugók kialakulásának csökkentésén túl a légszennyezés és zajterhelés mérsékléséhez is.</p>
Energetika és klímapolitika	<p>A megyei és városi klímastratégiák mentén segíteni a klímaváltozás negatív hatásai elleni erőfeszítéseket, a fenntartható működést.</p>
Környezet- és természetvédelem	<p>A megye természeti környezetének védelme javítja a környezeti ellenállóságot, a biodiverzitás megőrzését, miközben jelentős turisztikai potenciált is rejt. A környezetvédelem szempontjainak érvényesülnie kell a program kapcsán megvalósuló fejlesztések során.</p>
Vízgazdálkodás	<p>A globális éghajlatváltozás okozta természeti hatások egyes aspektusai (árvíz és belvíz veszély, aszály) kapcsán megfogalmazódó vízgazdálkodási feladatok, valamint a vízmegtartás, csapadékvíz-gazdálkodás, a vízminőség jelentik a megye számára a főbb fejlesztési feladatokat - a felszíni és a felszín alatti vizek kapcsán egyaránt.</p>

Agrár- élelmiszergazdaság és	<p>Az agrárium okozta környezetterhelés csökkentése fontos szempont az új fejlesztések, beruházások kapcsán; emellett növelni szükséges a helyi termékek szerepét a térségi fogyasztásban, ezzel rövidülhetnek az értékláncok. A rövid ellátási láncok Fejér megye központi fekvése és a nagy ipari és logisztikai, energetikai központok közelsége révén, különösen Dél-Fejér gazdálkodói számára a zöldség- és gyümölcsstermesztés, tej- és hústermékek készítésében a régi gazdasági potenciál visszaszerzését hozhatja.</p>
Egészségügy	<p>A közszolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés általános célkitűzés. Emellett az egészségügy területén a megelőzés, az egészségtudatosság fejlesztése kiemelt fejlesztési irányok. A COVID-19 pandémia hatásainak értékelése során fontos tapasztalatot szerzett amegye, amely az egész egészségügy átalakítását hozhatja. Indokolt járványkórházak kijelölése, nagy jelentőségű a kiváló magyar védőoltási rendszer kibővítése, a hazai oltó- és védőeszközök gyártása és készletezése. A védőnői hálózatot, a háziorvosi rendszert, az alapellátást, az egészségügy és a gyógyellátás digitalizációját magasabb szintre kell emelni.</p>
Szociális ügyek - társadalmi felzárkózás	<p>A szociális ügyek kapcsán a társadalmi kohézió erősítése a fő cél, a leszakadó, perifériára kerülő települések és társadalmi csoportok felzárkóztatása, komplex fejlesztése. Az esélyegyenlőség, a közszolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés horizontális elvként jelenik meg a koncepcióban. A bentlakásos idősgondozás, annak egészségügyi felügyelete, az idősek veszélyeztetése okán – különösen a nagy létszámú otthonok esetében - fokozott figyelmet kíván. Fejér megye központi fekvése kapcsán fontos, hogy a más megyékből és a fővárosból irányított intézmények, fogyatékkal élők, hátrányos helyzetűek és az idősgondozás biztonságosabb szintre kerüljön. Tovább kell folytatni főleg a gyermekotthonok tekintetében a családias kialakítású lakóotthonok létesítését.</p>
Köznevelés szakképzés és	<p>A pandémia feltárta az oktatás, a távoktatás elengedhetetlen alkalmazását. Amíg a gazdaság szempontjából döntő fontosságú az óvodai, közoktatási, köznevelési és középfokú intézményekben való biztonságos oktató, nevelő munka, ugyanilyen alapvető érdek fűződik a pedagógusok, a tanulók és az alkalmazottak egészségügyi kockázatot jelentő tevékenységének maximális biztonságú kialakításához is. Át kell gondolni a tanulói, óvodai csoportok létszámát, az intézmények biztonságos működési, műszaki és egészségügyi feltételrendszerét, a vizsgáztatások rendjét, a felvételi és vizsgaidőszakok működését. A digitalizáció, a minőségi távoktatás a mindennapok részévé vált. Az ehhez szükséges digitális oktatási eszközök és a védőfelszerelések, az intézmények tervszerű karban tartása elengedhetetlen. A köznevelési- és szakképző intézmények járuljanak hozzá a korai iskolaelhagyás csökkentéséhez.</p>
Felsőoktatás	<p>A felsőoktatás jelentős átalakuláson megy/ment keresztül. Nagy erőpróbát jelent a digitális képzésre való átállás, különösen a duális képzésnél és a gyakorlat megszerzése okán. Az egyetemisták,</p>

	főiskolások, fiatal felnőttek bevonása a pandémia következményeinek elhárításába óriási erőt jelent. A felsőoktatási intézmények működjenek együtt a gazdasági szervezetekkel a duális képzés fejlesztése, a munkaerőpiaci igényekre jól reagáló képzési kínálat fejlesztésében. Szakértelmükkel vegyenek részt kutatási és innovációs projekteknél.
Kutatás-fejlesztés és innováció	Növelni szükséges a megye gazdasági szereplőinek kutatási és fejlesztési teljesítményét, az innovatív fejlesztések és beruházások számát.
Kulturális örökség, kultúra, műemlékvédelem, régészet	A természeti és épített örökség védelme , turisztikai célú hasznosítása, a kulturális intézmények fejlesztése és kulturális programok megvalósítása egyszerre járulhat hozzá a megye lakosságának életminőségéhez, a népesség megtartásához és a turisztikai potenciál erősítéséhez. A kulturális örökség védelmével, illetve a kultúra támogatásával foglalkozó intézmények feladata a fenti célokat elősegítő programok kialakítása, megszervezése. Fejér megye gazdag a történelmi jelentőségű kastélyokban, történelmi parkokban és kertekben, nemzeti emlékhelyekben. Ezért különösen fontos, hogy egy-egy térség kulturális és turisztikai központját jelentő, az épített örökség részét képező épületegyüttes, emlékhely megfelelő funkció elnyerésével együtt bekapcsolódjon a térség kulturális értékkeretébe.

6. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETI HATÁSOKRA VONATKOZÓAN A KONCEPCIÓ SZEREPLŐ MONITOROZÁSI JAVASLATOK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE

Fejér megye felülvizsgált Területfejlesztési Konceptiója nem tartalmaz külön megfogalmazott javaslatokat a monitorozásra vonatkozóan. A stratégia célok leírásánál elszórtan található néhány monitoring mutató, de egységes monitorozási javaslat nem került megfogalmazásra.

Szükséges megjegyezni, hogy a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet sem ír elő a megyei területfejlesztési koncepcióra vonatkozóan monitoring mutatók meghatározását, az a területfejlesztési program (stratégia és operatív program) feladata.

Mindemellett a koncepcióban meghatározott átfogó- és stratégiai célok környezeti szempontú teljesülésének mérésére az alábbi monitoring mutatók alkalmazása javasolt:

Átfogó cél	Javasolt környezeti szempontú indikátor	Az indikátor mértékegysége
I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség	A megye lakónépességének változása a bázisévhez (2020) képest (forrás: KSH)	%
II. Élhető megye és települések	Az ÜHG kibocsátás becsült csökkenése CO2 egyenértéken	kt/év
III. Innovatív és fejlődő gazdaság	Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó innovációs projektek száma	db

Stratégiai cél	Javasolt környezeti szempontú indikátor	Az indikátor mértékegysége
1. Helyi identitás és közösségek megerősítése	Megújult közösségi terek és kulturális intézmények száma	db
2. Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	Kiépült és felújított hivatásforgalmi célú ¹ kerékpárutak hossza, ill. önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hosszának változása a bázisévhez (2020) képest	km
3. Területi különbségek mérséklése, összetartó, szociálisan érzékeny megye	A közösségi közlekedést használók számának változása a bázisévhez (2020) képest	%
	Létesített és fejlesztett helyi piacok száma	db
4. Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	Település-rehabilitációs programmal érintett településen élő lakosok száma	fő

¹ Hivatásforgalmi célú kerékpárút: a munkahelyek és közszolgáltatások elérhetősége érdekében elsődlegesen a hivatásforgalmat szolgálja, ellentétben a szabadidős célú kerékpárutakkal.

	Kiépített és fejlesztett belterületi csapadékvíz elvezető rendszer hossza	km
	Újonnan épített vagy fejlesztett/bővített szennyvízcsatorna hossza, ill. az év folyamán újonnan fektetett közüzemi szennyvízgyűjtő (közcsatorna) hálózat hossza (kumulatív mutató a koncepció időtávjára)	km
	Barnamezős területek felhasználásával megvalósított beruházások területe	ha
5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	A megvalósult megújuló energia fejlesztési projektek száma	db
	Energia- és klímatudatos szemléletet közvetítő programok száma	db
	A belterületi zöld infrastruktúra hálózat területi és minőségi változása	ha (ZFI index)
	Hasznosított települési szilárd hulladék aránya az összes keletkezett mennyiségből, ill. a lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított települési hulladék/ összes elszállított települési hulladék mennyisége	%
6. Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	Környezetvédelemhez és természetvédelemhez kapcsolódó innovációs és kutatási területen foglalkoztatottak száma	fő
7. Gazdasági környezet fejlesztése	Barnamezős területek felhasználásával	ha

	megvalósított beruházások területe	
	A körforgásos gazdaságban résztvevő vállalkozások száma	db

7. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A dokumentum célja Fejér megye területfejlesztési koncepció területi hatásvizsgálata, integráltan tartalmazva a koncepció környezeti értékelésének felülvizsgálatát az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005.(I.11.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően. A vizsgálat tárgyát a jelen munkával párhuzamosan készülő Fejér megye Területfejlesztési Koncepciójának felülvizsgálati dokumentációját képezi.

A dokumentum első fejezetében a területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés kidolgozásának folyamata került leírásra. A második rész tartalmazza a koncepció rövid ismertetését és összefüggéseit más releváns koncepciókkal és programokkal, ezen belül országos területfejlesztési, környezetvédelmi illetve fenntarthatósági dokumentumokkal.

Megállapítható, hogy az országos szintű releváns ágazati szakpolitikák és tervdokumentumok mellett a készítők kiemelt figyelmet fordítottak Fejér megye 2018-ban elfogadott klímastratégiájára, az abban rögzített mitigációs és adaptációs célokhoz való illeszkedés biztosítására. Mind a koncepció helyzetértékelő-, mind a javaslattevő munkarésze súlyának megfelelően kezeli a megye klímaváltozáshoz kapcsolódó veszélyeztetettségét, klíma sérülékenységét.

Az összehasonlító elemzés eredményeként elmondható, hogy a koncepció célkitűzései teljes mértékben lefedik a területfejlesztési dokumentumok célrendszerét, és általában tartalmazzák a környezetvédelmi dokumentumokét. Fejér megye felülvizsgált területfejlesztési koncepciója a korábbi koncepcióval ellentétben a kémiai biztonság témakörében már tartalmazza az új technológiák megjelenését, ilyenek pl. Székesfehérvár – a folyékony propánbután gáz, az alumínium felületkezelésénél használt savak, a hűtőház ammónia; Dunaújvárosban a keletkező kamragázok és Százhalombatta Fejér megyére gyakorolt (Ercsi, Rácalmás), üzemanyag gyártásból eredő veszélyes anyag hatása. A sürgős óvintézkedések zónáját, a külső védelmi tervet és a felső küszöbértékű üzem meghatározását a jogszabályoknak megfelelően el kell készíteni.

A harmadik fejezet a koncepció megvalósulásából adódó környezeti hatásokkal, következményekkel foglalkozik. A nemzetközi, közösségi környezet- és természetvédelmi célokkal a Fejér megyei területfejlesztési koncepció célkitűzései teljes mértékben összhangban vannak. Mivel Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét 1997 óta a Nemzeti Környezetvédelmi Programok jelentik, így az értékelés során kiemelt szerepet kapott a hatályos NKP célkitűzéseivel való összhang vizsgálata.

A célok fenntarthatósági szempontú értékelése fejezet azok környezetvédelmi vonatkozású tartalmát, a környezet- és természetvédelmi szemléletét megjelenítését vizsgálja. Ennek érdekében a koncepció stratégiai céljait két kategória szerint kerültek csoportosításra: Fenntarthatósági szempontból pozitív hatású célok, valamint fenntarthatósági szempontból bizonytalan, vagy csak feltételekkel pozitív hatású célok.

Megállapítható, hogy a 7 stratégiai cél közül 3 esetben közvetlen módon is megjelennek környezet- és természetvédelmi szempontok, így e stratégiai célok fenntarthatósági szempontú pozitív hatása egyértelműen kimutatható.

A felülvizsgált területfejlesztési koncepcióban a stratégiai célrendszerhez kapcsolódóan megfogalmazásra került horizontális elvek és –célok fenntarthatósági szempontú értékelése is megtörtént. Elmondható, hogy a koncepció keretében megfogalmazott horizontális elvek 50%-a fenntarthatósági szempontból közvetlen módon pozitív hatásúnak minősül.

A fejezet tartalmazza a koncepció céljainak konzisztencia vizsgálatát is, amelynek elsődleges célja, hogy feltárja a koncepció célrendszerének elemei közötti belső összhangot, és az esetleges ellentmondásokat, vagyis, hogy a koncepcióban milyen mértékben érvényesül a fenntarthatóság horizontális követelménye. A felülvizsgált megyei területfejlesztési koncepció célrendszerének belső konzisztencia vizsgálata során megállapítható, hogy a célok kapcsolatrendszerében jelentős problémák, hiányosságok nem merülnek fel, a célok jelentős hányada egymásra szinergikus hatással bír.

A környezeti szempontból releváns koncepciók, illetve programok céljaival való konzisztenciája vizsgálat megállapította, hogy a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia szellemiségéhez jól illeszkedik a Fejér megyei koncepció „Gyarápodó, egészséges és összetartó népesség” átfogó célja, de erős a kapcsolat a másik két átfogó cél esetében is (környezetvédelem, gazdaságélénkítés, innováció). E kapcsolódásokat a megyei célrendszer horizontális elvei közt megjelenő fenntarthatóság is erősíti. Mindemellett a Fejér megyei területfejlesztési koncepció célrendszere mind horizontális elveiben és -céljaiban, mind az átfogó, stratégiai és területi céljai kapcsán összhangot mutat az Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiában (2018-2030) megfogalmazottakkal. Kiemelendő a II. átfogó cél alá tartozó „Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye” stratégiai cél szoros kapcsolódása. Nemzeti Tájstratégia (2017-2026) céljaival való környezeti szempontú konzisztencia teljes körűen érvényesül, Fejér megye célrendszerében a prosperitás, az élhető környezet megteremtése, az épített és természetes környezet óvása kiemelt helyet foglal el.

A harmadik fejezet mindezen túl összefoglaló ismertetést ad jelenlegi környezeti-, társadalmi- és gazdasági helyzet releváns, a koncepcióval összefüggésben lévő elemeiről, úgymint a termőföld- és talajvédelem, a vízvédelem, a szennyvízkezeléssel összefüggő kérdések, az ivóvíz-minőségi problémák, a levegőtisztaság és zajterhelés, valamint a természet- és tájvédelem, mezőgazdaság, ipari termelés, turizmus, foglalkoztatottság, demográfia, oktatás, szociális- és egészségügyi ellátás főbb megyei aspektusairól.

A stratégiai környezeti vizsgálat egyik legfontosabb fókuszterülete a koncepció megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, valamint a koncepció megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése.

Megállapítható, hogy a vizsgált környezeti elemekre legnagyobb számban erős hatást gyakorló, szoros kapcsolattal jellemezhető stratégiai célok az alábbiak:

5. Természetes környezet megőrzése és a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye,

7. Gazdasági környezet fejlesztése.

Legkevésbé mutatható ki a környezeti elemekre közvetlen hatás a

2. Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése és a

6. Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye célok esetében.

A felülvizsgált területfejlesztési koncepció javaslattevő fázisában a stratégiai célok, a térhasználati elvek, valamint a megye stratégiai térstruktúrájának meghatározása mellett vázlatosan kijelölésre

kerültek a célok elérését szolgáló prioritások is. Tekintettel arra, hogy a prioritásokhoz kapcsolódó konkrét intézkedések paraméterezése a megyei területfejlesztési program feladata, így a koncepció területi hatásvizsgálata esetében a környezetre gyakorolt hatótényezőket, a várható környezeti-, társadalmi- és gazdasági hatások jellegét és irányát, illetve a várható negatív környezeti-, társadalmi- és gazdasági hatások csökkentésére vonatkozó javaslatokat a prioritások szintjén lehetséges beazonosítani, meghatározni.

A negyedik fejezet a koncepció megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre, valamint a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a koncepcióban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelését tartalmazza, és javaslatokat fogalmaz meg egyéb szükséges intézkedésekre.

A koncepció megvalósítása következtében negatív környezeti hatások várhatóan elsősorban a közlekedési hálózat fejlesztésével, a logisztikai és ipari fejlesztési prioritások tervezett beavatkozásai kapcsán léphetnek fel, de az agglomerálódó térségek üzleti infrastruktúra fejlesztései, valamint a várható lakosságszám növekedése kapcsán megjelenő területfoglalás, urbanizációs folyamatok is hordoznak magukban környezeti kockázatokat. A koncepció fentiek szerinti jellemző prioritásai, ill. a tervezett beavatkozások jelentette főbb hatótényezői:

- Munkaerőpiacra való felkészítés - Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése,
- Térségi és gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, intermodalitás feltételeinek megteremtése, az európai közlekedési hálózatokhoz való kapcsolódás, a gyorsforgalmi utak kialakítása, a forgalom jobb eloszlását és a központi régió elkerülését is eredményezheti. Az elővárosi vasúti, kötött pályás közlekedés előnyeinek biztosítása más közlekedési ágak rovására.
- Települési épített környezet fejlesztése - Belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés, passzív épületek tervezése és építése különösen a telepszerű többszintes épületek szigetelése és árnyékolása, a kijelölt hűtési pihenő terek biztosítása és elsősorban az ember környezetére és egészségi állapotára ható mérési rendszerek nyilvánossága és az eredmények alapján való intézkedés.
- Turisztikai infrastruktúra, szolgáltatás és attrakciófejlesztés,
- Szálláshely és vendéglátás infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése,
- Üzleti infrastruktúra-, és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház),

A negatív hatások közt jellemzően az alábbiak léphetnek fel:

- Nő az ingázók száma, növekedhet a közlekedési eredetű légszennyezettség, az államok közötti, illetve nagyobb turisztikai desztinációk közötti megnövekedett mozgás, az áruk és szolgáltatások szabad áramlása, a gyorsan mutálódó vírusfertőzések egyik hordozója lehet.
- Nő a közúti közlekedés forgalma a jobb minőségű úthálózat miatt, és a kialakított intermodális csomópontok környezetében,
- Nő a közlekedési infrastruktúra területfoglalása,
- Élőhelyek további fragmentációja léphet fel,
- A települési területeken területfoglalás és zöldfelület kivétel. Az új nyomvonalak mentén nő a levegő és zajterhelés,

- A turisztikai vonzerők látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza,
- Nő a közúti közlekedés forgalma és így a légszennyezettség a kialakított telephelyek, logisztikai központok környezetében és zöldmezős beruházások esetén nő a területfoglalás,
- A gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztések teherforgalom növelő hatásával nő a levegő- és a vízszennyezés, valamint a zajterhelés. A levegőszennyezés és a zajterhelés az emberi egészség károsodását okozza,
- A szállás- és vendéglátóhelyek látogatottságának növekedése a közlekedési forgalom növekedését is okozza.
- Az épületek korszerűsítése során a klíma és hűtőberendezések várható számának növekedése jelentős többlet energiaigénnyel jár.

A negatív környezeti hatások mérséklésére elsősorban az alábbi megvalósítási szempontok figyelembe vétele javasolt:

A munkaerőpiacra való felkészítés - Munkavállalók közlekedési lehetőségeinek szélesítése esetében a munkába járás távolságának csökkentése a munkavállalók lakhatási lehetőségeinek szélesítésével, elektromobilitás elterjedésének és a közösségi közlekedési módok használatának ösztönzésével.

Térségi és gazdasági fókuszú közlekedésfejlesztés, intermodalitás feltételeinek megteremtése esetében átgondolt, a magas táj- és természeti értékekkel rendelkező területeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Emellett intelligens közlekedésirányítási-szervezési technikák és módszerek alkalmazásával csökkenthető a forgalmi dugók kialakulásának esélye a közösségi közlekedési csomópontok környezetében. A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új közlekedési létesítményeket, nyomvonalakat lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani, valamint a településkörnyéki nyomvonalak esetén kötelező érvénnyel biztosítani kell a zaj és rezgésvédelem előírások betartását.

Települési épített környezet fejlesztése - belterületi út, kerékpárút, járda korszerűsítés és -építés esetében átgondolt, a települési zöldfelületeket kevésbé igénybe vevő közlekedési hálózatfejlesztés megvalósítása. Továbbá a kerékpáros közlekedési módot népszerűsítő szemléletformáló kampányok szervezése. Az építési szabályzatok negatív környezeti hatások mérséklését eredményező módosítása, a települési szintű energia mix következetes kialakítása, amelyben egyre nagyobb szerepet kapnak a megújuló energiák. Legyen lehetőség az egyén és a települési közösség számára is, a hulladékgazdálkodás, energiaracionalizálás, a körforgásos gazdaság, a digitalizáció, az okos város, okos település előnyeinek igénybevétele.

Kulturális és történelmi örökségek ápolása - turisztikai infrastruktúra, szolgáltatás és attrakciófejlesztés esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével az attrakciók környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A pandémia feszültséget hozott az üdülőterületek lakossága és az üdültulajdonosok, üdülők között. Ezért indokolt, hogy a nagy befogadó képességű turisztikai desztinációk felkészüljenek a váratlan helyzetekre, mind az egészségügyi, mind az ellátási szempontokra és a közterületek igénybevétele.

Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - szálláshely és vendéglátás infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztése esetében átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a

megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a szállás- és vendéglátóhelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető.

Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása - üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások fejlesztése (pl. ipari park, inkubátorház) esetében a barnamezős területek ipari és szolgáltató beruházások telepítésére való előnyben részesítésével csökkenthető zöldfelületi területfoglalás. Átgondolt közlekedésszervezéssel, forgalmi rend kialakítással, a megközelítési útvonalak körültekintő kijelölésével, kiépítésével a fejlesztett telephelyek környezetének légszennyezettsége és zajterhelése csökkenthető. A légszennyezettség, valamint a zaj és rezgés káros hatásainak mérséklése érdekében az új létesítményeket, valamint a megközelítési útvonalakat lehetőleg lakott településektől optimális távolságra kell kialakítani.

A fenti konkrét beavatkozási irányok mellett a megye térszerkezetét érintő komplex fejlesztések következtében a jövőbeni területhasználat változás tekintetében a legmarkánsabb változást a beépített területek növekedése jelenti, amely elsősorban termőterület csökkenését és végleges talajfoglalást eredményez. A területhasznált-változás negatív környezeti hatásait elsősorban megfelelő termőföld- és élőhely-védelmi szabályozással, a konkrét beruházások helyének környezeti szempontú meghatározásával lehet csökkenteni.

Az ötödik fejezet olyan javaslatokat fogalmaz meg, amelyeket a koncepció által befolyásolt más dokumentumban figyelembe kell venni, így különösen:

- a szomszédos megyék, funkcionális térségek területfejlesztési dokumentumaiban (ill. az azokat tartalmazó Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 dokumentumban), a térséget érintő kiemelt térségek területfejlesztési dokumentumaiban Közép-Duna Menti Kiemelt Térség, Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács, Budapest környéke turisztikai térség;
- az egyes ágazatok felé, a releváns ágazati stratégiai dokumentumok.

Végül a hatodik fejezet a koncepció megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan monitorozási javaslatokat fogalmaz meg a koncepcióban meghatározott átfogó- és stratégiai célok környezeti szempontú teljesülésének mérésére.